โครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยเครื่องเบญจรงค์ ร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร

Benjarong Self Promotion Design Project Of Urai Benjarong, Donkaidee Sub-district, Samut Sakhon

นางสาวอภิชนา แตงเอี่ยม

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบสนเทศสามมิติ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปะนิพนธ์	โครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร
โดย	อภิชนา แตงเอี่ยม
สาขาวิชา	การออกแบบสนเทศสามมิติ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติให้นับศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบสนเทศสามมิติ

.....คณะบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเชษ โสวิทยสกุล)

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์นีรวรรณ รัตนวิจารณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ดนุภพ ไชยศิริ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาวรรณ สวัสดิชัย)

.....กรรมการ

(อาจารย์อรรถเวศ บริรักษ์เลิศ)

.....กรรมการ

(อาจารย์นพิน มัณฑะจิตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปะนิพนธ์	โครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร
นักศึกษา	อภิชนา แตงเอี่ยม
รหัสประจำตัว	56020283
ปริญญา	ศิลปกรรมบัณฑิต
สาขาวิชา	การออกแบบสนเทศสามมิติ
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย

บทคัดย่อ

เครื่องเบญจรงค์ถือได้ว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมของไทย ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ จากวิวัฒนาการของเครื่องเบญจรงค์ในประเทศไทยที่ยาวนานกว่า 380 ปี มีความผูกพันกับชาวไทยจากเฉพาะระดับชนชั้นสูงในอดีต จนถึงสามัญชนในปัจจุบัน มีความเชื่อและความนิยมในการใช้งานจากลักษณะรูปทรง ลวดลาย และสีสัน ที่แตกต่างแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา มีการสร้างสรรค์ลวดลายให้เกิดความมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์กลายเป็นสินค้าเพื่อประโยชน์ใช้สอยในแต่ละท้องถิ่น โดยเครื่องเบญจรงค์มีปรากฏในหลายพื้นที่ เช่น ลำปาง สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร ซึ่งในสมุทรสาครและสมุทรสงครามเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศไทย

ปัจจุบันร้านอุไรเบญจรงค์เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการผลิตทั้งในรูปแบบโบราณดั้งเดิมและพัฒนารูปแบบขึ้นมาใหม่ คือ ลายวัฒนธรรมประเพณีไทย ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์จึงมีเรื่องราวที่จะเผยแพร่ต่อให้ผู้ที่สนใจได้รับรู้ถึงคุณค่า ภูมิปัญญาของร้านแุไรเบญจรงค์ จึงเกิดเป็นโครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา ของร้านอุรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่เข้ามาร้านอุไรเบญจรงค์ โดยมีอายุ 30 ปีขึ้นไป ได้ออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ที่กลมกลืนกับสถานที่ของร้านอุไรเบญจรงค์ โดยได้ออกแบบผนังเล่าเรื่องยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ โดยเลือกมา 4 สมัยที่สำคัญของยุคเบญจรงค์ ใช้ภาพประกอบในการเล่าเรื่องราว ด้วยการนำรูปแบบการเขียนลายเบญจรงค์มาใช้ และเลือกนำเสนอเอกลักษณ์ของแต่ละยุคสมัย โดยเขียนเรื่องราวสำหรับคณะทัวร์หรือผู้ที่สนใจไว้ด้านหลัง ประกอบกับการโชว์เครื่องเบญจรงค์ตามยุคสมัยนั้นๆไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ที่ผ่านไปมาได้รับรู้เรื่องราวคุณค่าของเครื่องเบญจรงค์จนกระทั่งการสืบทอดคุณค่าของร้านอุไรเบญจรงค์ และงานโชว์ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 15 ชิ้น ได้แก่ ลายทเทพนม ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายประจำยาม ลายคังฮี ลายดอกกุหลาบ ลายดอกไม้ราตรี ลายดอกเบญจมาศ ลายพญาสุนทร ลายเทพบันเทิง ลายจักรี ลายหลุยส์ ลายพิกุลกลม ลายพิกุลใบพัด ลายพิกกุลทอง และลายประเพณี ซึ่งได้เล่าประวัติของลวดลายกับร้านอุไรเบญจรงค์ เพื่อให้ลูกค้าได้รับรู้คุณค่าของร้านอุไรเบญจรงค์ที่ได้สืบทอดการเขียนลายสมัยโบราณและเป็นผู้ริเริ่มการเขียนลวดลายวัฒนธรรมประเพณี โดยสมารถให้ลูกค้าได้รู้รูปทรงของโถและลาย เพื่อสามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ลูกค่าได้เลือกดูลายได้อีกด้วย ทั้งนี้ยังได้จัดทำของที่ระลึกเพื่อประกอบกับสื่อในสภาพแวดล้อม เพื่อให้ลูกค้าหรือผู้ทสี่สนใจเข้ามาได้รับของที่ระลึกกลับไป โดยจัดทำเป็นเซตจาน 4 ลวดลายที่เล่าเรื่องยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์สำหรับลูกค้าที่ซื้อเครื่องเบญจรค์ระดับราคา 10,000 บาท ขึ้นไป และที่ทับกรกะดาษ 4 ลวดลายสำหรับลูกค้าทุกระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ ธวัชชัย มหานพวงศ์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลและการทำ คอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือจนศิลปนิพนธ์นี้สำเร็จเป็นรูปเป็นร่าง และขอบคุณอาจารย์ทุกๆท่านสำหรับคำแนะนำ ความรู้ต่างๆ มาโดยตลอด

ขอขอบคุณครอบครัว ขอบคุณพ่อที่คอยช่วยเหลือขับรถไปส่ง ไปรับ ทุกๆ ที่ คอยดูแลเป็นกำลังใจให้โดยตลอด และเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้อยากทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จ

ขอบคุณเพื่อนๆ สม. 4 ที่อยู่ฝ่าฝันอุปสรรคต่างๆ มาด้วยกัน คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้กัน อยู่นั่งทำงานที่สตู อยู่สร้างเสียงหัวเราะระหว่างทำงานมาด้วยกัน

สุดท้ายขอบคุณตัวเองที่อดหลับอดนอน ชนะใจตัวเองในการทำศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ให้ผ่านลุล่วงไปได้ ขอบคุณที่ไม่ท้อ ขอบคุณที่สู้มาด้วยกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

ใบรับรองศิลปนิพนธ์ I
บทคัดย่อภาษาไทย II
กิตติกรรมประกาศ IV
สารบัญ V
สารบัญตาราง IX
สารบัญรูป X
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ 1
1.2 วัตถุประสงค์ 3
1.3 ขอบเขตของโครงการ 3
1.3.1 ขอบเขตของเนื้อหา 3
1.3.2 ขอบเขตของประชากร 3
1.3.3 ขอบเขตของพื้นที่ 4
1.4 วิธีการดำเนินโครงการโดยย่อ 5
1.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์ 5
1.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย 5
1.4.3 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา 5
1.4.4 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อการออกแบบ 5
1.4.5 ขั้นตอนการดำเนินงานออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา 5
1.4.6 ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน 5
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ 5
1.6 นิยามศัพท์ 6

บทที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ 7
2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์ 7
2.1.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์ 7
2.1.2 เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ 11
2.1.3 ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ 14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.1.4 สรุปเนื้อหาข้อมูลเบื่องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์ 24
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร 29
2.2.1 กลุ่มที่ 1 29
2.2.2 กลุ่มที่ 2 30
2.2.3 สรุปเนื้อหาข้อมูลประชากร 33
2.3 ข้อมูลพื้นที่ร้านอุไรเบญจรงค์ 33
2.3.1 พื้นที่ด้านหน้าลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ 35
2.3.2 พื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ 36
2.4 กรณีศึกษา 37
2.4.1 หมู่บ้านโอคาวาจิยามะ หมู่บ้านเซรามิกแห่งเมืองอิมาริ จ.ซากะ คิวชู 37
2.4.2 เถ้า ฮง ไถ่ โรงงานเซรามิก อ.เมือง จ.ราชบุรี 38
2.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง 41
2.5.1 หลักสรีระมนุษย์ (Human Dimension Basic) 41
2.5.2 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 46

บทที่ 3 การดำเนินการออกแบบ 50
3.1 การวิเคราะห์สรุปข้อมูลที่ใช้ในการออกแบบ 50
3.1.1 วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลของร้านอุไรเบญจรงค์ 50
3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลยุคของเครื่องเบญจรงค์ 52
3.2 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบ 53
3.3 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 1 : แบบร่างในช่วงแรก(IDEA SKETCH) 55
3.3.1 แนวทางในการออกแบบ 55
3.3.2 แบบร่างครั้งที่ 1 (Idea Sketch) 57
3.4 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 2 : พัฒนาแบบร่างในช่วงแรก(DEVELOP SKETCH) 58
3.4.1 พัฒนาแบบแนวทางที่ 1 58
3.4.2 พัฒนาแบบแนวทางที่ 2 58
3.4.3 พัฒนาแบบแนวทางที่ 3 59
3.5 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 3 : แบบร่าง 60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.5.1 แนวทางการออกแบบ 60
3.5.2 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ 62
3.5.3 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 62
3.6 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 4 : พัฒนาแบบร่าง 64
3.6.1 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ 64
3.6.2 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 65

บทที่ 4 การนำเสนอผลงานการออกแบบ 67
4.1 ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ 67
4.2 ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 68
4.3 ต้นแบบของที่ระลึก ขนาด 1:1 69

บทที่ 5 การสรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ 70
5.1 ผลงานการออกแบบที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ 70
5.2 การอภิปรายผลงานการออกแบบ 71
5.3 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจศิลปะนิพนธ์ 71
5.4 ข้อเสนอแนะจากผู้จัดทำโครงการฯ 72
5.5 การแก้ไขผลงานการออกแบบ 72
5.5.1 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ 72
5.5.2 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 73
5.5.3 ของที่ระลึก 74

บรรณานุกรม 76

ภาคผนวก ก 77
ภาคผนวก ข 80
ภาคผนวก ค 85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ประวัติผู้เขียน..... 91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 : แสดงการสรุปของเขตของโครงการ..... 4
ตารางที่ 2.1 : แสดงผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์..... 12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

หน้า

ภาพที่ 1.1 : เครื่องเบญจรงค์ลวดลายโบราณ 1
ภาพที่ 2.1 : ลายเทพนม 15
ภาพที่ 2.2 : ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ 16
ภาพที่ 2.3 : ลายประจำยาม 16
ภาพที่ 2.4 : ลายคังฮี 17
ภาพที่ 2.5 : ลายดอกกุหลาบ 17
ภาพที่ 2.6 : ลายดอกไม้ราตรี 18
ภาพที่ 2.7 : ลายดอกเบญจมาศ 18
ภาพที่ 2.8 : ลายพญาสุนทร 19
ภาพที่ 2.9 : ลายเทพบันเทิง 20
ภาพที่ 2.10 : ลายจักรี 21
ภาพที่ 2.11 : ลายหลุยส์ 21
ภาพที่ 2.12 : ลายพิกุลกลม 22
ภาพที่ 2.13 : ลายพิกุลใบพัด 22
ภาพที่ 2.14 : ลายพิกุลทอง 23
ภาพที่ 2.15 : ลายสงกรานต์ 23
ภาพที่ 2.16 : ลายลอยกระทง 23
ภาพที่ 2.17 : ลายก่อกองทราย 24
ภาพที่ 2.18 : ลายการละเล่นพื้นบ้าน 24
ภาพที่ 2.19 : แสดงข้อมูลยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ 25
ภาพที่ 2.20 : แสดงข้อมูลลวดลายเครื่องเบญจรงค์ 27
ภาพที่ 2.21 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 29
ภาพที่ 2.22 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 30
ภาพที่ 2.23 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 30
ภาพที่ 2.24 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 31
ภาพที่ 2.25 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 31
ภาพที่ 2.26 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 32
ภาพที่ 2.27 : แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 7 32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 2.28 : แสดงการสรุปผลในการเลือกกลุ่มเป้าหมาย..... 33
ภาพที่ 2.29 : แสดงพื้นที่โดยรวมของร้านอุไรเบญจรงค์..... 34
ภาพที่ 2.30 : แสดงพื้นที่ด้านห้าลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์..... 35
ภาพที่ 2.31 : แสดงพื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์..... 36
ภาพที่ 2.32 : สะพานนาเบะชิมะฮันโย (Nabeshima Hanyo Hashi) 37
ภาพที่ 2.33 : แสดงเอกลักษณ์ของหมู่บ้านโอคาวาจิยามะ..... 38
ภาพที่ 2.34 : แสดงภาพโรงงานเซรามิก เถ้าฮงไถ่ จังหวัดราชบุรี..... 39
ภาพที่ 2.35 : แสดงภาพการพัฒนางานปั้นโอ่งเป็นงานวอลล์อาร์ต..... 39
ภาพที่ 2.36 : แสดงภาพการจัดแสดงผลงานเซรามิกภายในโรงงาน..... 40
ภาพที่ 2.37 : แสดงลักษณะการมองขึ้น-ลงในแนวดิ่งของตา..... 41
ภาพที่ 2.38 : แสดงลักษณะการมองขณะยืน..... 42
ภาพที่ 2.39 : แสดงการมองขณะนั่ง..... 43
ภาพที่ 2.40 : แสดงลักษณะการมองที่สัมพันธ์กับระยะทาง..... 44
ภาพที่ 2.41 : แสดงเกณฑ์ความสารถในการอ่านที่สัมพันธ์กับระยะทาง..... 45
ภาพที่ 2.42 : แสดงตำแหน่งการมองที่ชัดเจนในมุมมองของระดับสายตา..... 45
ภาพที่ 2.43 : แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม..... 47
ภาพที่ 2.44 : แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 2..... 48
ภาพที่ 2.45 : แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 3..... 48
ภาพที่ 3.1 : สรุปข้อมูลภูมิปัญญาร้านอุไรเบญจรงค์..... 50
ภาพที่ 3.2 : สรุปข้อมูลเอกลักษณ์ภูมิปัญญาร้านอุไรเบญจรงค์..... 51
ภาพที่ 3.3 : สรุปเนื้อหายุคเครื่องเบญจรงค์ 4 ยุค..... 53
ภาพที่ 3.4 : สรุปเกณฑ์พื้นที่ที่ใช้ในการออกแบบ..... 54
ภาพที่ 3.6 : มูด(mood) ที่ใช้ในการออกแบบ..... 55
ภาพที่ 3.7 : แนวทางที่ 1 ในการออกแบบ..... 56
ภาพที่ 3.8 : แนวทางที่ 2 ในการออกแบบ..... 56
ภาพที่ 3.9 : แบบร่างครั้งที่ 1 ของการออกแบบแนวทางที่ 1..... 57
ภาพที่ 3.10 : แบบร่างครั้งที่ 1 ของการออกแบบแนวทางที่ 2..... 57
ภาพที่ 3.11 : พัฒนาแบบแนวทางที่ 1..... 58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 3.12 : พัฒนาแบบแนวทางที่ 2 59
ภาพที่ 3.13 : พัฒนาแบบแนวทางที่ 3 59
ภาพที่ 3.14 : กระบวนการในการออกแบบ 61
ภาพที่ 3.15 : แนวทางในการออกแบบ 61
ภาพที่ 3.16 : การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม แนวทางที่ 1 62
ภาพที่ 3.17 : การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม แนวทางที่ 2 62
ภาพที่ 3.18 : การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม แนวทางที่ 1 63
ภาพที่ 3.19 : การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม แนวทางที่ 2 63
ภาพที่ 3.20 : พัฒนาชิ้นงานที่ 1 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 64
ภาพที่ 3.21 : พัฒนาชิ้นงานที่ 2 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 64
ภาพที่ 3.22 : พัฒนาชิ้นงานที่ 1 การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม 65
ภาพที่ 3.23 : พัฒนาชิ้นงานที่ 2 การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม 65
ภาพที่ 3.24 : พัฒนาชิ้นงานที่ 3 การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม 66
ภาพที่ 3.25 : พัฒนาชิ้นงานที่ 4 การออกแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม 66
ภาพที่ 4.1 : ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:25 67
ภาพที่ 4.2 : ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:5 68
ภาพที่ 4.3 : ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:25 68
ภาพที่ 4.4 : ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:1 69
ภาพที่ 4.5 : ต้นแบบของที่ระลึก ขนาด 1:1 69
ภาพที่ 5.1 : สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ ก่อนแก้ไขผลงาน 72
ภาพที่ 5.2 : สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ หลังแก้ไขผลงาน 73
ภาพที่ 5.3 : สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ก่อนแก้ไขผลงาน 73
ภาพที่ 5.4 : สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ หลังแก้ไขผลงาน 74
ภาพที่ 5.5 : ของที่ระลึก ก่อนเพิ่มเติมผลงาน 74
ภาพที่ 5.6 : ของที่ระลึก หลังเพิ่มเติมผลงาน 75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เครื่องเบญจรงค์ถือได้ว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมของไทย ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ จากวิวัฒนาการของเครื่องเบญจรงค์ในประเทศไทยที่ยาวนานกว่า 380 ปี มีความผูกพันกับชาวไทยจากเฉพาะระดับชนชั้นสูงในอดีต จนถึงสามัญชนในปัจจุบัน มีความเชื่อและความนิยมในการใช้งานจากลักษณะรูปทรง ลวดลาย และสีสัน ที่แตกต่างแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา มีการสร้างสรรค์ลวดลายให้เกิดความมีเอกลักษณ์เฉพาะตน

ภาพที่ 1.1 เครื่องเบญจรงค์ลวดลายโบราณ

เครื่องถ้วยเบญจรงค์ในอดีต มักพบในศาสนสถานหรือวังเจ้านายเท่านั้น ซึ่งลวดลายหมายถึงความเชื่อในเรื่องของเทวดา ความเชื่อของเทพ สมมุติเทพ ทำให้เครื่องถ้วยเบญจรงค์ได้รับการยกย่องว่าเป็นของชั้นสูง เหมาะสำหรับเทพเจ้าเท่านั้น มิได้ผลิตเพื่อจำหน่ายแต่ผลิตสำหรับถวายเจ้านายชั้นสูงและมีจำนวนไม่มาก สะท้อนความสัมพันธ์ทางการค้าที่มีมาอย่างยาวนานระหว่างประเทศเป็นสินค้านำเข้าที่แสดงถึงพระราชนิยมในแต่ละยุคสมัย เป็นเครื่องราชบรรณาการที่พระมหากษัตริย์ต่างตอบแทนให้กัน เป็นสิ่งของพระราชทานแก่คณะทูตเพื่อการเจริญพระราชไมตรี เป็นสิ่งของพระราชทานแก่ขุนนาง ข้าราชบริพาร เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนการทำความดีความชอบ เครื่องเบญจรงค์ จึงเป็นงานชั้นสูงที่รังสรรค์จาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝีมือช่างหลวง มีความประณีต ละเอียดอ่อน เป็นของสูงล่ำค่า ซึ่งคนธรรมดามิอาจแตะต้องได้ ด้วยภูมิปัญญาไทยในเวลาต่อมา เครื่องถ้วยเบญจรงค์ในปัจจุบันได้กลายเป็นเครื่องประดับตกแต่ง เครื่องใช้สอย ของใช้ใน ชีวิตประจำวัน และของที่ระลึกต่างๆ

เครื่องเบญจรงค์เริ่มเกิดขึ้นในประเทศจีน แคว้นกังไส รัชสมัยชวงเต้ก ซึ่งเข้ามาในไทยช่วงยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา เครื่องเบญจรงค์สมัยนั้นเป็นสินค้านำเข้า (ไทยให้แบบอย่างส่งออกไป ทำที่เมืองจีนตามความคิด ของไทย) ใช้เป็นเครื่องราชบรรณาการที่ พระมหากษัตริย์ต่างตอบแทนให้กันเพื่อเจริญพระ-ราชไมตรี เป็นภาชนะสำหรับผู้สูงศักดิ์ ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรี ก็ยังคงเป็นสินค้านำเข้าตามพระราชนิยม ใช้เป็นเครื่องราชบรรณาการเช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 ตรงกับทางจีนจักรพรรดิหย่งเจิ้น ได้ยกเลิกการทำเครื่องปั้นดินเผาตระกูลสีเขียว จักรพรรดิเฉียนหลง มีการทำเครื่องปั้นดินเผาเขียนสีตระกูลสีชมพูมาก ทำให้ในสมัยรัชกาลที่นิยมเครื่องเบญจรงค์ตระกูลสีชมพูมากขึ้น สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 (พ.ศ. 2352) ทรงเป็นผู้ส่งเสริมที่สำคัญในการใช้เครื่องลายน้ำทองจนเป็นที่นิยมในราชสำนัก จึงเป็นยุคทองของเครื่องเบญจรงค์ สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นิยมนำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ หรือ เครื่องกระเบื้องอื่นๆ ไปประดับโบสถ์ โดยใช้ถ้วยชามมาประดับตกแต่งอาคารศาสนสถานทั่วไป สมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เครื่องเบญจรงค์ของหลวงไม่ได้สั่งทำ มีแต่เจ้านายและขุนนาง เป็นผู้สั่งทำจากเมืองจีน ยกเลิกการส่งช่างหลวงไทยออกไปเมืองจีน และเครื่องลายครามเขียนลายจีนและศิลปะแบบยุโรปเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายเป็นของดีในราชสำนัก สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ไทยสามารถผลิตเครื่องเบญจรงค์ได้เอง เป็นเครื่องใช้ในราชสำนักเฉพาะเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น มีเตาเผาในพระราชวัง บวรสถานมงคล โดยกรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ (วังหน้า) ทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ลายเรื่องราวในวรรณคดีลงบนชามและฝา เช่น รามเกียรติ์ พระอภัยมณี สมัยรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เครื่องถ้วยเบญจรงค์มีน้อยมาก มีการทำเครื่องปั้นดินเผาแพร่หลายทั่วทุกภาคของไทย สมัยรัชกาลที่ 7 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ขุนนางและข้า-ราชการบริพานในพระราชวังนำเครื่องเบญจรงค์ออกมาจำหน่ายแก่พ่อค้าเวิ้งนครเขษมจำนวนมาก เมื่อคราวที่พระมหากษัตริย์ทรงพำนักอยู่ที่ต่างประเทศ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้เครื่องเบญจรงค์ในปัจจุบัน ต่อมาใน สมัยรัชกาลที่ 8 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงมีการผลิตชามตราไก่ขึ้นและเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย และในปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์กลายเป็นสินค้าเพื่อประโยชน์ใช้สอยในแต่ละท้องถิ่น โดยเครื่องเบญจรงค์มีปรากฏในหลายพื้นที่ เช่น ลำปาง สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร ซึ่งในสมุทรสาครและสมุทรสงครามเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศไทย

และร้านอุไรเบญจงรค์เป็นหนึ่งในสถานประกอบการปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร โดย นางอุไร แตงเอี่ยม เป็นเจ้าของร้านอุไรเบญจรงค์และเป็นประธานกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี ยึดอาชีพผลิตเครื่องถ้วยเบญจรงค์มาเป็นเวลากว่า 30 ปี เมื่อก่อนทำงานในโรงงานเสถียรภาพ (โรงงานทำชามตราไก่ ซึ่งช่วงเวลานั้นถือว่าเป็นโรงงานผลิตชามที่ใหญ่ที่สุดในย่านอ้อมน้อย) ได้รับการถ่ายทอดการเขียนลายเครื่องถ้วยเบญจรงค์จาก อาจารย์สงวน รักมิตร จากกรมศิลปากร ต่อมามีครูจากเมืองจีนมาสอนเขียนเครื่องลายคราม จนเกิดทักษะความชำนาญงาน เมื่อโรงงานเสถียรภาพเลิกกิจการไป นางอุไร แตงเอี่ยม ได้สั่งสมทั้งความรู้และประสบการณ์ประกอบกับมีใจรักในงานศิลปะไทย จึงได้คิดนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องถ้วยเบญจรงค์มาสืบทอดโดยเป็นผู้ริเริ่มสร้างงาน จนกลายเป็นกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี โดยมีการสืบสานลายโบราณและมีการออกแบบลวดลายใหม่ๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เช่น ลายตลาดน้ำ และการละเล่นสงกรานต์

ปัจจุบันร้านอุไรเบญจรงค์เป็นแหล่งผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการผลิตทั้งในรูปแบบโบราณดั้งเดิมและพัฒนารูปแบบขึ้นมาใหม่ คือ ลายวัฒนธรรมประเพณีไทย ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์จึงมีเรื่องราวที่จะเผยแพร่ต่อให้ผู้ที่สนใจได้รับรู้ถึงคุณค่า ภูมิปัญญาของร้านแุไรเบญจรงค์ จึงเกิดเป็นโครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา ของร้านอุรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร

1.2.2 เพื่อให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจซื้อเครื่องเบญจรงค์ได้ง่ายขึ้น

1.3 ขอบเขตของโครงการ

1.3.1 ขอบเขตของเนื้อหา

โครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการแบ่งเนื้อหาข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับรู้ได้ตามพฤติกรรมการซื้อของออกเป็น 2 ส่วน โดยมีการใช้เนื้อหาดังนี้

1.3.1.1 ส่วนรับรู้เรื่องราวความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์

1.3.1.1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์เพื่อให้เห็นว่าแต่ละยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์เป็นอย่างไรอยู่ในรูปแบบของสื่อในสภาพแวดล้อม ผนังลอย

1.3.1.2 ส่วนรับรู้คุณค่าภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์

1.3.1.2.1 เนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์ ลวดลายโบราณ

1.3.1.2.2 เนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์ ลวดลายวัฒนธรรมประเพณีของอุไรเบญจรงค์

โดยแบ่งรูปแบบการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(ก) สื่อในสภาพแวดล้อมในรูปแบบที่ติดตั้งถาวร อาทิเช่น การจัดพื้นที่เป็นสิ่งของในพื้นที่

(ข) สื่อในรูปแบบที่กลุ่มเป้าหมายสามารถนำกลับไปได้ อาทิเช่น นามบัตร, ของที่ระลึกจัดจำหน่าย, ของที่ระลึกให้แก่ลูกค้า(ไม่จัดจำหนาย)

1.3.2 ขอบเขตของประชากร

1.3.2.1 ผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทย เห็นคุณค่าของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานฝีมือเครื่องเบญจรงค์

1.3.3 ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ที่สื่อจะติดตั้งอยู่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามเนื้อหาข้อมูลที่จะเล่าเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.3.3.1 เนื้อหาส่วนที่ 1 ส่วนรับรู้เรื่องราวความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์ เป็นสื่อในสภาพแวดล้อม

(ก) เนื้อหาเกี่ยวยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์อยู่ในรูปแบบของสื่อในสภาพแวดล้อม อาทิ เช่น place making โดยติดตั้งอยู่ในพื้นที่ส่วนลานจอดรถ พื้นที่กว้าง 14 เมตร ยาว 20.5 เมตร

1.3.3.2 เนื้อหาส่วนที่ 2 ส่วนรับรู้คุณค่าภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์

(ก) สื่อในสภาพแวดล้อมในรูปแบบที่ติดตั้งถาวรโดยติดตั้งอยู่ในพื้นที่ส่วนลานอเนกประสงค์ พื้นที่กว้าง 11 เมตร ยาว 14 เมตร

(ข) สื่อในรูปแบบที่กลุ่มเป้าหมายสามารถนำกลับไปได้ของที่ระลึกให้แก่ลูกค้า จำนวน 2 ชุด ชุดละ 4 ชิ้น

ตารางแสดงการสรุปของเขตของโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงการสรุปของเขตของโครงการ

เนื้อหา	รูปแบบ	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่
เนื้อหาเกี่ยวยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์	อยู่ในรูปแบบของสื่อในสภาพแวดล้อม ผนังลอย	ผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทย เห็นคุณค่าของงานฝีมือเครื่องเบญจรงค์	พื้นที่ส่วนลานอเนกประสงค์ พื้นที่กว้าง ยาว 6 เมตร สูง 2 เมตร
เนื้อหาคุณค่าภูมิปัญญาของร้านอุไร-เบญจรงค์เกี่ยวกับเรื่องลวดลายโบราณและลวดลายวัฒนธรรมประเพณี	การจัดพื้นที่สื่อในสภาพแวดล้อม	ผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทย เห็นคุณค่าของงานฝีมือเครื่องเบญจรงค์	พื้นที่ส่วนลานอเนกประสงค์ พื้นที่กว้าง 11 เมตร ยาว 14 เมตร
เนื้อหาคุณค่าภูมิปัญญาของร้านอุไร-เบญจรงค	ของที่ระลึก 2 ชุด 1. ชุดจานเบญจรงค์ลวดลายยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ 4 ชิ้น 2. ที่ทับกระดาษ 4 ชิ้น 4 ลวดลาย	ผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทย เห็นคุณค่าของงานฝีมือเครื่องเบญจรงค์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 วิธีดำเนินโครงการโดยย่อ

1.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

1.4.1.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์

1.4.1.2 รูปแบบของเครื่องเบญจรงค์

1.4.1.3 เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

1.4.1.4 ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

1.4.1.5 ข้อมูลพื้นที่เบื้องต้นของร้านอุไรเบญจรงค์

1.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

1.4.2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้บริโภคตามหลักประชากรศาสตร์

1.4.2.2 ข้อมูลเชิงพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์ของผู้บริโภค

1.4.2.3 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสนใจและความนิยมในการเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์ของผู้บริโภค

1.4.2.4 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

1.4.3 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบเพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา

1.4.3.1 หมู่บ้านโอค่าวาจิยามะ หมู่บ้านเซรามิกแห่งเมืองอิมาริ จ.ซากะ คิวชู

1.4.3.2 เถ้า ฮง ไถ่ โรงงานเซรามิก อ.เมือง จ.ราชบุรี

1.4.4 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อการออกแบบ

1.4.4.1 สรุปเนื้อหา ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์สื่อที่ใช้ในการออกแบบ

1.4.5 ขั้นตอนการดำเนินงานออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญา

1.4.5.1 ออกแบบชิ้นงาน

1.4.5.2 พัฒนาแบบร่าง

1.4.5.3 ทำงานชิ้นสุดท้าย

1.4.6 ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน

1.4.6.1 จัดพื้นที่เพื่อนำเสนอผลงานออกแบบ

1.4.6.2 จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 ได้สื่อที่ช่วยเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ให้กับร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร

1.5.2 ลูกค้าที่มาซื้อเครื่องเบญจรงค์ได้รับรู้เรื่องราวของเครื่องเบญจรงค์ผ่านประวัติที่ทางร้านอุไรเบญจรงค์ได้สืบสานอนุรักษ์ต่อกันมา ช่วยให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์ได้ง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความคิด ความเชื่อ ทักษะและประสบการณ์ของครูภูมิปัญญาช่างผู้ผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่ได้รับการบ่มเพาะและสั่งสมกันมา ตลอดจนการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าอันดีงาม นำไปสู่การอนุรักษ์และการพัฒนา

1.6.2 ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ หมายถึง การสืบสานอนุรักษ์งานเครื่องเบญจรงค์ไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยได้สืบสานตั้งแต่ลายโบราณ และได้มีการคิดริเริ่มผูกลายใหม่ขึ้นใหม่ คือ ลายวัฒนธรรมประเพณีไทย

1.6.3 เครื่องเบญจรงค์ไทย หมายถึง เครื่องเป้นดินเผาเขียนสี มีการลงสีที่พื้นและลวดลาย เป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภท เซรามิคส์(Ceramics) โดยเป็นเครื่องปั้นดินเผาเคลือบที่เขียนลายด้วยวิธีลงยา หรือสีผสมเคลือบ มีต้นกำเนิดในประเทศจีนและพัฒนาต่อมาจนเป็นที่นิยมอย่างมาก การเขียนลายตามแบบของจีนจะใช้ตั้งแต่ 3 สีขึ้นไป ส่วนที่เป็นของไทยนั้นจะนิยมลง 5 สีด้วยกัน คือ สีขาว สีเหลือง สีดำ สีแดง สีเขียวหรือสีน้ำเงิน จึงเรียกว่า เครื่องเบญจรงค์ หรือ 5 สี โดยทั้ง 5 สีนี้จัดได้ว่าเป็นแม่สีเครื่องถ้วยเบญจรงค์ของไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

โครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ของอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร มีการศึกษาข้อมูลนำมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อใช้ในงานออกแบบ แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเบื่องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

2.3 ข้อมูลพื้นที่ร้านอุไรเบญจรงค์

2.4 กรณีศึกษา

2.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลเบื่องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์ ที่มีมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน การแบ่งเครื่องเบญจรงค์ตามยุคสมัย และภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ โดยแบ่งหัวข้อย่อยดังต่อไปนี้

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์

เครื่องเบญจรงค์เริ่มเกิดขึ้นในประเทศจีน แคว้นกังไส รัชสมัยชวงเต้ก เครื่องเบญจรงค์ที่เป็นลายสามสีคือ ภาชนะดินเผาสีขาวแกะสลักลายเส้นลึกหรือเขียนลายเส้นดำก่อนจึงเคลือบสีเหลือง สีเขียว และสีม่วง หรือสีเหลือง สีเขียว และสีฟ้า

เครื่องเบญจรงค์เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อไหร่นั้นไม่มีเอกสารยืนยันหลักฐานที่แน่ชัด สันนิษฐานจากการขุดพบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เทียบสีกับเครื่องเบญจรงค์บางชิ้นที่มีเครื่องหมายบอกรัชกาลไว้พอเป็นหลักฐานได้บ้าง เชื่อว่ามีการสั่งทำจากเมืองจีนมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยช่างไทยเป็นผู้ออกแบบเขียนลวดลายไทยลงบนเครื่องถ้วยหรือบนกระดาษ และถ้าเป็นของในพระราชสำนักสั่งทำต้องประณีตเป็นพิเศษโดยอาจส่งช่างไปควบคุม และเขียนสีลงบนเครื่องขาว

ต่อมาไทยสามารถผลิตเครื่องเบญจรงค์ไว้ใช้ได้เองทั้งรูปทรง ลวดลาย และสีสันงดงาม ตกแต่งลวดลายทั้งการเขียนใต้เคลือบและเขียนบนเคลือบ แบบเคลือบสีเดียวและเคลือบหลายสี มีรูปทรงหลากหลาย

เครื่องเบญจรงค์ในประวัติศาสตร์ แบ่งออกได้เป็น 3 ยุคสมัย ได้แก่ เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงศรีอยุธยา เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงธนบุรี เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.1 เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงศรีอยยุธยา

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้ได้รับความนิยมมากในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง และรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเครื่องถ้วยลายเขียนสีที่หาซื้อได้ง่าย รูปทรงได้แก่ ชามทรงมะนาวตัด และทรงบัว ลวดลายได้แก่ ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายกระกะหนกเปลว ลายราชสีห์ ลายหน้าสิงห์ ลายยักษ์ ลายครุฑ ลายกินรี เป็นต้น สีส่วนใหญ่ออกไปทางสีเขียว สีดำ และสีเหลือง

เครื่องเบญจรงค์ที่สั่งทำจากเมืองจีนสมัยอยุธยา มีมาตั้งแต่สมัยพระบรมไตรนาถ และสมเด็จพระชัยราชาธิราช เป็นยุคที่กรุงศรีอยุธยาเจริญรุ่งเรืองและมั่งคั่งถึงขีดสุด บ้านเมืองเรืองรองไปด้วยทองคำ เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้รูปทรงที่ปรากฏ เช่น โถ โถปริก โถทรงโกศ ถ้วย ถ้วยชา ชาม ชามมีฝา ชามรูปดอกบัวมีฝา กระถาง อ่าง จาน จานเชิง ลับแล กระโถนบ้วนน้ำหมาก ประเภทพื้นสีดำลายห้าสี พื้นขาวลายสี และพื้นเขียวลายสี ฯลฯ ลวดลายมีทั้งลายจีนและลายศิลปะแบบอยุธยาที่ไทยส่งไปให้ช่างจีนเขียน เช่น ลายก้านแยก ลายก้านขด ลายกนก ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายกินรรำ ลายกนกรูปกิ่งไม้มีดอกไม้และผล ลายอิสลาม ลายนูนเฟือง ฯลฯ

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้เป็นสินค้านำเข้าและเครื่องราชบรรณาการที่พระมหากษัตริย์ต่างตอบแทนให้กันโดยผ่านความสัมพันธ์ทางการค้า เริ่มแรกมีการสั่งทำจากเมืองจีน จำแนกออกเป็น 2 ชนิด เครื่องถ้วยของจีนทั้งรูปทรงและลวดลายส่งเข้ามาขายในไทย และเครื่องเบญจรงค์ที่ไทยให้แบบอย่างส่งออกไปทำที่เมืองจีนตามคิดของไทย ได้รับความนิยมมากในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

2.1.2.2 เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงธนบุรี

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรงเริ่มทำนุบำรุงการค้าขายกับเมืองจีน และอยู่ในช่วงการฟื้นฟูบูรณณะปฏิสังขรบ้านเมือง ตลอดจนระยะเวลาการครองราชย์มีเพียงสิบห้าปี ทำให้สยามขัดสนเครื่องใช้สอยต้องสั่งเครื่องถ้วยชามจากเมืองจีนเข้ามาเป็นของหลวงแต่มีการสั่งเข้ามาน้อยมาก และยึดรูปแบบสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รูปทรงที่นิยมเป็นชามทรงบัว และสั่งเครื่องเบญจรงค์เลียนแบบกรุงศรีอยุธยาส่งออกไปเป็นตัวอย่าง ปรากฏชามเบญจรงค์ลายเทพนมนูนหลังข้างในเคลือบสีขาวเหมือนสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏลายและสีสันตามแบบสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย แต่รูปทรงผิดเพี้ยนไปบ้าง เช่น นิยมชามทรงบัวภายในเคลือบขาวหรือเขียวน้ำทะเลไม่มีลวดลาย มีชามหนึ่ง เรียกว่า “ชามเจ้าตาก” รูปทรงแบบ ทรงมะนาวตัด ตัวลายที่เขียนเป็นลายดอกไม้ พื้นในชามเป็นสีเขียวอมฟ้า แตกต่างจากชามเบญจรงค์สมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งเป็นแบบสีเขียวสด จัดเป็นชามที่หายาก มีน้อย

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้เป็นทั้งสินค้านำเข้าตามพระราชนิยม และเครื่องราชบรรณาการเช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา รูปทรงที่ปรากฏ เช่น ชามเจ้าตาก ชามทรงมะนาวตัด ชามทรงบัวข้างในเคลือบสีขาว หรือเคลือบเขียวน้ำทะเลไม่มีลวดลาย กระถางธูป ถ้วย โถ จาน ลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายเทพนมพุงพลุ้ย ลายพื้นทอง ลายดอกไม้ ลายพระเจ้าตาก สีสันที่ปรากฏ เช่น สีทอง สีเหลือง สีขาว สีแดง สีเขียว สีเขียวอมฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.3 เครื่องเบญจรงค์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1- รัชกาลที่ 9)

(1) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้ยังคงรักษารูปแบบสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายไว้ พระองค์ทรงโปรดการลงยาสีน้ำเงินเข้มเพิ่มสีเดียวเรียกว่า "สีลงยาราชาวดี" ด้วยเป็นสีพระราชสมภพในชาชุดไทย ชุดเครื่องโถคู่ รูปทรงที่ปรากฏ เช่น ชามทรงบัวปากผายมีลายที่ปาเชามเล็กน้อย โถจุกป้าน โถแกง โถน้ำเชื่อม โถรูปแตง โถทรงโกษฐ์ ฝามัคยอดทรงมัณฑ์ โถปริกยอดทรงมัณฑ์ โถปริกเครื่องแป้ง โถรูปลูกแก้ว โถทรงกลม โถรูปเฟือง โถปริกทองฝายอดมัณฑ์ ถ้วย กระโถน ชุดน้ำชา ขวด ตลับ จาน จานเชิง ชาม หม้อ หม้อน้ำมนต์ มักใช้พื้นในสีขาว พื้นนอกสีแดงสนิมเหล็ก และเริ่มนิยมใช้สีชมพู

รูปทรงที่นิยม เช่น ชาม ชามมีฝา ถ้วย กระโถน จานเชิง พาน หม้อน้ำมนต์ กระถางใส่ดอกไม้ โถปริก โถรูปแตง โถยอดมชทรงมัณฑ์ ขวดยานัตถุ์ ลวดลายที่นิยม เช่น ลายก้านขด ลายต้นหลิว ยี่ห้อโปจูลี่กี่ ลายราชสีห์ ลายครุฑ ลายสิงห์ ลายกินรี ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายสัตว์น้ำเล่นคลื่น ลายหนุมานประกอบลายกนกทองเปลว ลายสุวรรณมัจฉาและมัจฉานุ ลายกกลีบดอกบัวสีแดง และเริ่มใช้น้ำทองเพื่อเพิ่มความงดงามแต่ยังไม่เป็นที่นิยม สีสันที่นิยม เช่น สีน้ำเงิน สีเหลือง สีชมพู สีขาว สีม่วงอ่อน

(2) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้นับว่า "เป็นยุคทองของเครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทอง" คือมีการเพิ่มสีทองขึ้นมาจากสีเบญรงค์ที่นิยมใช้กันอยู่ สีทองที่ใช้มีทั้งเขียนก่อนเคลือบเบญจรงค์และภายหลังสีเคลือบเบญจงรค์ มีความงดงามเป็นเลิศ เป็นเครื่องถ้วยที่สั่งทำจากเมืองจีน ไทยมักเรียกว่า "กระเบื้องกังไส" ผลิตจากช่างหลวงฝีมือดี คุณภาพสูงสำหรับใช้งานในราชสำนัก

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้มีฐานะเป็นเครื่องราชบรรณาการและสินค้านำเข้า ได้รับความนิยมยกย่องว่ามีความงามเป็นเลิศยิ่งกว่าสมัยใด นิยมใช้น้ำทองในการเขียนลายและมีการสั่งทำจากเมืองจีนมากที่สุด ซึ่งการใช้น้ำทองมีมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่ 1 แล้วแต่ไม่เป็นที่นิยม รูปทรงที่พระราชสำนักนิยม เช่น ชุดสำรับอาหารคาวหวาน จานเชิง พาน โถรูปแตง โถทรงโกศ โถทรงมะเฟือง โถปริก โถมีฝาทรงมัณฑ์ยอดลูกแก้วกลมทำเป็นทองประดับทับทิม ชามลายน้ำทอง ชามฝา จาน กระโถน ลวยลายที่ปรากฏ เช่น ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์พื้นนอกสีดำ ลายราชสีห์ ลายครุฑ ลายครุฑยุดนาค ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ก้านแยก ลายก้านขด ลายพรรณพฤกษา ลายก้านต่อดอก ลายดอกกุหลาบ ลายน้ำทอง ส่วนลายจีนที่ปรากฏ เช่น ลายกลีบบัว ลายใบเทศ ลายกระหนกกับดอกไม้ ลายดอกไม้จีน ลายดอกไม้สี่ฤดู ลายผีเสื้อ ลายค้างคาว ลายแมลงปอ ลายดอกเบญจมาศ ลายดอกพุตตาน และลายดอกไม้ต่างๆ สีสันที่ปรากฏ เช่น เป็นลายน้ำทองคือมีสีพื้นเป็นสีทองหรือสีเขียวลายด้วยสีทอง สีคราม สีส้มแดง สีขาว

(3) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยนี้เป็นศิลปะแบบจีนมาก จะเห็นได้จากศิลปะตกแต่งตามลวดลายเบญจรงค์ เป็นลวดลายจีนส่วนมาก เป็นสินค้าสั่งทำและเครื่องราชบรรณาการ รูปทรงที่ปรากฏ เช่น ชามฝาเทพนมครุฑ พื้นขาวมีเครื่องหมายรัชกาลพระเจ้าเต้ากวง กระถาง โอ่ง ขวด ขวดยานัตถุ์ ลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายกนก ลายดอกไม้จีน ลายกระรอกเกาะกิ่งไม้ ลายโขดหิน ด้วยพระมหากษัตริย์ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทรงมีพระราชนิยมสร้างโบสถ์ วิหาร วัดวาอาราม โดยการนำเครื่องเบญจรงค์ทั้งดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และแตกหักไปประดับโบสถ์ตามวัดวาอารามต่างๆ และการเขียนจิตกรรมฝาผนัง ศิลปะแบบจีนได้รับความนิยมมก มีการจัดตกแต่งสวนโดยการนำโขดหินมาประกับสวนแบบจีนในพระราชสำนัก

(4) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้มีความนิยมลดลง เครื่องเลายครามเขียนลายจีนและศิลปะแบบยุโรปเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย เป็นของดีในราชสำนัก เครื่องถ้วยแบบยุโรปเป็นของแปลกใหม่ เครื่องเบญจรงค์ในสมัยนี้ที่เป็นของหลวงสั่งทำไม่มี มีแต่เจ้านายและขุนนางเป็นผู้สั่งทำจากเมืองจีน ทรงยกเลิกการส่งช่างหลวงไทยออกไปเมืองจีน ทรงเปลี่ยนให้นางห้างต่างๆ ในกรุงเทพมหานครรับเป็นธุระไปสั่งช่างเมืองจีนอีกต่อหนึ่ง

สมัยนี้ลายครามได้รับความนิยมมาก ไทยสั่งเครื่องลายครามจากจีนแต่ก็ยังมีลสดลายไทย เครื่องเบญจรงค์ รูปทรงที่ปรากฏ เช่น ชามทรงบัวอย่างเตี้ยมีฝาปิด ชามลายครามเขียนทองทับลงไป จาน โถ ถ้วยชา และโทน ลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายบัวบานหรือลายกลับบัว ลายพรรณพฤกษา

(5) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยนี้นับว่าเป็นยุคสุดท้ายของเครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทอง สาเหตุที่ความนิยมลดลงไปคงเป็นเพราะราคาแพงและหาสั่งซื้อได้ยาก ในช่วงเวลานั้นเมืองจีนบ้านเมืองไม่สงบ เครื่องถ้วยในวังหลวงจีนจำเป็นต้องหยุดผลิตไป ทรงมีพระราชนิยมในเครื่องลายครามและเครื่องถ้วยยุโรป ตลอดจนเครื่องถ้วยญี่ปุ่นเข้ามาเป็นที่นิยมแพร่หลายใช้เป็นสิ่งของตกแต่งเครื่องเรือน

ต่อมาไทยสามารถผลิตเครื่องเบญจรงค์ได้เอง แต่ผลิตเพื่อเป็นข้าวของเครื่องใช้ในราชสำนักเฉพาะเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น และมีการตั้งเตาเผาในพระราชวังบวรสถานมงคล โดยกรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ (วังหน้า) ด้วยทรงพระองค์ทรงมีพระอุปนิสัยรักในทางช่าง ทรงคิดประดิษฐ์เครื่องเบญจรงค์เป็นลวดลายเรื่องราวในวรรณคดีไทยลงบนชามและฝา อาทิ รามเกียรติ์ พระอภัยมณี แต่ผลิตได้ไม่นานก็มีอันต้องเลิกผลิตไปในปี พ.ศ. 2423 เมื่อท่านเจ้าของวังทิวงคต

ลวดลายไทยที่ปรากฏ เช่น ลายกระหนก ลายเทพนม ลายนรสิงห์ ลายเทพนมนรสิงห์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายดอกไม้ ลายใบไม้ และลวดลายศิลปะแบบจีน เช่น ลายฮกลกซิ่ว ลายโป๊ยเซียน มีลวดลายศิลปะแบบยุโรปเกิดขึ้นเรียกว่า “ลายจักรี” รูปทรงที่ปรากฏ เช่น เครื่องชาชุดจักรีไทยสำหรับตั้งถาดกลม เครื่องชาชุดจีนพร้อมฝาจีโบ ถ้วย ถ้วยตวงทรงบัวมีฝาปิดรองจาน อ่างทรงบัว กระโถน สีสันที่ปรากฏ เช่น สีแดง สีขาว สีเงิน สีชมพู สีน้ำเงิน สีเหลือง สีดำ และมีการเคลืองน้ำทองผสม

(6) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้ปรากฏน้อยมาก นิยมเครื่องปั้นประเภทของเก่ามากขึ้นและมีการทำเครื่องปั้นดินเผาธรรมดากันอย่างแพร่หลายทั่วทุกภาคของไทย เครื่องเบญจรงค์ที่ปรากฏเป็นโถเบญจรงค์ในสมัยรัชกาลที่ 6 พร้อมฝากระเบื้องเคลือบโถกลมทรงสูง ก้นสอบมน ฝาทรงโคมที่จับกลางฝาขอบผาย รูปทรงที่ปรากฏ เช่น โถ ลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายธงไตยรงค์ ลายกลีบบัว สีสันที่ปรากฏ เช่น สีเขียว สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง

(7) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

เครื่องเบญจรงค์ในสมัยนี้ได้ถูกขุนนางและข้าราชบริพานในราชวังนำออกมจำหน่ายแก่พ่อค้าเวิ้งนครเขษมเป็นจำนวนมาก เมื่อคราวที่พรพะมหากษัตริย์ทรงพำนักอยู่ต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยนี้เครื่องปั้นดินเผาธรรมดาและเครื่องลายครามได้รับความนิยมมากกว่า เช่น กระถางลายครามที่ตั้งประดับเรียงรายตามสองข้างมางเดินที่ทอดจากประตูวังในพระตำหนักวังสุโขทัย เป็นฝีมือของช่างจีนแท้ๆ มีราคาสูงประเมินค่ามิได้

(8) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรอานันทมหิดล

เครื่องเบญจรงค์สมัยนี้ไม่มีปรากฏการสั่งทำ ด้วยเป็นช่วงเวลาที่ไทยเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เครื่องถ้วยชามมีราคาสูงและหายาก เมื่อของเก่าแตกหักชำรุด ไทยต้องหันมาทำเครื่องปั้นดินเผาใช้เอง เครื่องถ้วยชามจึงทำได้แต่ของหยาบๆ เช่น ชามตราไก่ ประเทศมีการสั่งทำเครื่องถ้วยจีนเข้ามาแต่เป็นเครื่องปั้นดินดผาหยาบๆ ไม่ประณีต ละเอียดละออ หรือมีสีสันงดงามเหมือนอย่างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

(9) เครื่องเบญจรงค์สมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เครื่องเบญจรงค์ในสมัยนี้มีปรากฏอยู่หลายพื้นที่ เช่น จังหวัดลำปาง จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร แต่มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาธรรมดา ซึ่งเครื่องปั้นดินเผาธรรมดามีการผลิตทั่วทุกภาคของประเทศไทยเป็นทั้งแบบอุตสาหกรรมและเพื่อประโยชน์ใช้สอยในหมู่บ้านแต่ละท้องถิ่น

แต่ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดสมุทรสงครามนับได้ว่าเป็นแหล่งผผลิตเครื่องเบญจรงค์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการผลิตทั้งในรูปแบบโบราณดั้งเดิมและพัฒนารูปแบบขึ้นมาใหม่ ลวดลายที่ปรากฏเช่น มีการนำเรื่องราวรามเกียรติ์มาผูกลาย ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ก้านแยก ลายก้านขด ลายประจำยาม ลายหน้าสิงห์ ลายจักรี ลายต้นไม้ ดอกไม้ ลายประเพณีไทย ฯลฯ โดยมีแรงบันดาลใจมาจากความเชื่อทางศาสนา ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความชอบส่วนตัวของช่าง การเขียนลายมีทั้งการเขียนเต็มพื้นที่และการเขียนไม่เต็มพื้นที่ผสมผสานกันไปตามความนิยมของผู้คนในยุคปัจจุบัน รูปทรงที่ปรากฏ เช่น จาน ชาม ช้อน โถ โถปริก กระโถน กาน้ำ ชุดน้ำชา กระปุกใส่น้ำมนต์ บาตรพระ ขวดใส่เหล้า แจกัน กระบอกใส่ธูป ชุดชา ชุดกาแฟ ชุดสำรับอาหารคาวหวาน พาน พานรอง คนโท ตลับ สีสัน เช่น สีขาว สีดำ สีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีฟ้า สีม่วง สีฟ้าคราม สีชมพู สีน้ำตาล สีหมากสุก สีทอง สีส้ม ฯลฯ

2.1.2 เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

ผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์มีมากมายหลายประเภท โดยได้รวบรวมผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่นิยมมา 10 ประเภท ดังนี้

1) แก้วน้ำ	2	แบบ
2) โถ	10	แบบ
3) ชุดโตก	2	แบบ
4) แจกัน	3	แบบ
5) ชุดหน้าพระ	1	แบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

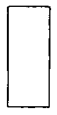
6) ชาม 1 แบบ
7) คนโท 1 แบบ
8) ชุดเชี่ยนหมาก 1 แบบ
9) กระถางธูป 1 แบบ
10) ชุด Dinner Set 1 แบบ

โดยได้สรุปออกมาเป็นตาราง ดังนี้

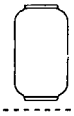
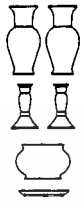
ตารางที่ 2.1 แสดงผลิตภัณฑ์เครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

ประเภท	รูปทรง	ขนาด	ราคา	การใช้งาน ในอดีต	การใช้งาน ในปัจจุบัน
แก้วน้ำ		สูง 6.5 นิ้ว กว้าง 4 นิ้ว	2,500 บาท 1,800 บาท 1,500 บาท 1,200 บาท 800 บาท 450 บาท ขึ้นอยู่กับลาย	ใส่น้ำ ใส่ชา	ใส่น้ำ ใส่ชา
โถทรงเวียงกาหลง		กว้าง 14 นิ้ว สูง 30 นิ้ว	85,000 บาท	ตั้งโชว์ เป็นของสมัยโบราณ มาจากชื่อทางเหนือ จังหวัดเชียงราย	ตั้งโชว์
โถชั้น		15 นิ้ว 48,00,-68,000 บาท 12 นิ้ว 38,000-65,000 บาท 9 นิ้ว 12,000-18,000 บาท 8 นิ้ว 7,500-12,000 บาท 7 นิ้ว 4,500-8,500 บาท 6 นิ้ว 3,500-6,500 บาท 5 นิ้ว 2,200 บาท 4 นิ้ว 1,200 บาท 3 นิ้ว 700 บาท 2 นิ้ว 350 บาท 1/2 นิ้ว 250 บาท		ตั้งโชว์	ตั้งโชว์
โถน้ำต้น		ขนาดใหญ่ 18 นิ้ว ราคา 22,000 บาท ขนาดกลาง 14 นิ้ว ราคา 15,000 บาท ขนาดเล็ก 12 นิ้ว ราคา 9,500 บาท		ตั้งโชว์ จริงๆหัวมี 3 ชั้น แต่มาตัดจุกออก เหลือชั้นเดียว	ตั้งโชว์
โถพลู		18 นิ้ว 12,000 บาท 16 นิ้ว 9,500 บาท 14 นิ้ว 5,500 บาท 12 นิ้ว 4,800 บาท 10 นิ้ว 3,500 บาท		ตั้งโชว์	ตั้งโชว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภท	รูปทรง	ขนาด	ราคา	การใช้งาน ในอดีต	การใช้งาน ในปัจจุบัน
โถฟักทอง		10 นิ้ว 12 นิ้ว 15 นิ้ว	14,000 บาท 35,000 บาท 68,000 บาท		ตั้งโชว์ ของสมัยใหม่ มาจับจีบเป็นรูป คล้ายฟักทอง
โถมะเฟือง		9 นิ้ว 8 นิ้ว 7 นิ้ว 6 นิ้ว 5 นิ้ว 4 นิ้ว 3 นิ้ว	14,000 บาท 6,500 บาท 4,500 บาท 3,500 บาท 2,500 บาท 1,200 บาท 800 บาท	ตั้งโชว์ ทรงเป็นกลีบ คล้ายมะเฟือง	ตั้งโชว์
โถราชครู จุกตัด		กว้าง 9 นิ้ว สูง 12 นิ้ว	ราคา 14,000 บาท	ตั้งโชว์	ตั้งโชว์
โถหมากรุก		กว้าง 5 นิ้ว สูง 7 นิ้ว	ราคา 1,200 บาท	ตั้งโชว์	ตั้งโชว์
โถจุกน้ำวุ้น		สูง 4 นิ้ว	ราคา 1,200 บาท	ตั้งโชว์	ตั้งโชว์
โถจุกกลม		สูง 4 นิ้ว กว้าง 4 5 นิ้ว	ราคา 1,200 บาท	เอาไว้ใส่น้ำแกง	เอาไว้ใส่น้ำแกง เป็นของถวายพระ
ชุดโถก ทรงน้ำวุ้น		กว้าง 8 นิ้ว 1 ใบ ลายโบราณ กว้าง 6 นิ้ว 5 ใบ ราคา 18,000 บาท กว้าง 5 นิ้ว 1 ใบ ลายสมัยใหม่ กว้าง 4 นิ้ว 1 ใบ ราคา 9,800 บาท		ใส่อาหาร	ใส่อาหาร เป็นของใส่อาหาร ถวายพระ
ชุดโถก ชามหวาน		กว้าง 8 นิ้ว 1 ใบ ลายโบราณ กว้าง 6 นิ้ว 5 ใบ ราคา 18,000 บาท กว้าง 5 นิ้ว 1 ใบ ลายสมัยใหม่ กว้าง 4 นิ้ว 1 ใบ ราคา 9,800 บาท		ใส่อาหาร	ใส่อาหาร เป็นของใส่อาหาร ถวายพระ
แจกัน ทรงนาง		26 นิ้ว 24 นิ้ว 22 นิ้ว 20 นิ้ว 18 นิ้ว 14 นิ้ว 10 นิ้ว 6 นิ้ว	78,000 บาท 35,000 บาท 25,000 บาท 20,000 บาท 18,000 บาท 4,500-5,800 บาท 2,500-3,800 บาท 1,200 บาท	ใส่ดอกไม้	ใส่ดอกไม้
แจกัน ทรงกระบอก		12 นิ้ว 14 นิ้ว	ราคา 4,500 บาท ราคา 5,800 บาท	ไว้ใส่ร่มตั้งไว้ หน้าบ้าน	ใส่ดอกไม้ ทำเป็นโคมไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภท	รูปทรง	ขนาด	ราคา	การใช้งาน ในอดีต	การใช้งาน ในปัจจุบัน
แจกันเหลี่ยม		สูง 7 นิ้ว กว้าง 4 นิ้ว	ราคา 1,800 บาท		ใส่ดอกไม้
ชุดหน้าพระ		ชุดใหญ่ 6 นิ้ว ชุดกลาง 8 นิ้ว ชุดเล็ก 10 นิ้ว	ราคา 3,800 บาท ราคา 5,800 บาท ราคา 6,800 บาท	ใส่ดอกไม้ ธูป เทียน ไหว้พระ	ใส่ดอกไม้ ธูป เทียน ไหว้พระ
ชาม พร้อม พานรอง		กว้าง 12 นิ้ว กว้าง 14 นิ้ว กว้าง 15 นิ้ว	ราคา 14,000 บาท ราคา 18,000 บาท ราคา 25,500 บาท	เป็นที่รองน้ำพระเจ้าอยู่หัวเอาไว้ล้างพระพักต์	เป็นที่ใส่ผลไม้ตั้งโต๊ะอาหาร
คนโท จุกแหลม		ลายสมัยใหม่ สูง 12 นิ้ว สูง 14 นิ้ว ลายโบราณ สูง 12 นิ้ว สูง 14 นิ้ว	ราคา 4,500 บาท ราคา 6,500 บาท ราคา 6,800 บาท ราคา 8,500 บาท	ตั้งโชว์	ตั้งโชว์
กระถางธูป		กว้าง 10 นิ้ว กว้าง 12 นิ้ว	ราคา 8,500 บาท ราคา 15,000 บาท	ใส่ธูปไหว้พระ	ใส่ธูปไหว้พระ
ชุดเชี่ยนหมาก		12 นิ้ว 10 นิ้ว 9 นิ้ว	ราคา 14,000 บาท ราคา 8,500 บาท ราคา 5,500 บาท	ใส่ปูน ใส่พลู ใส่หมาก ใส่ยาเส้น ใส่สีผึ้ง	ใส่ปูน ใส่พลู ใส่หมาก ใส่ยาเส้น ใส่สีผึ้ง เป็นของตั้งโชว์
Dinner Set					ชุดถ้วยกาแฟ
					ชุดถ้วยน้ำซุป

2.1.3 ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์มีมากมายหลายแบบ โดยได้เลือกลวดลายที่เป็นที่นิยมมา 15 ประเภท ที่แบ่งตามยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมัยกรุงศรีอยุธยา

1) ลายเทพนม

จัดว่าเป็นเครื่องเบญจรงค์สมัยกรงศรีอยุธยา เป็นประเภทชามเทพ ข้างนอกเป็นพื้นยาดำอมเขียว เขียนลายเทพนม - นรสิงห์ (เป็นลายเพิ่มเติมจากลายเทพนม อยู่ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2199 - 2231) และกระนกเปลว ข้างในพื้นเขียว ขอบก้นชามในสมัยอยุธยามักเป็นสีแดงหรือสีเขียว เป็นงานที่มีฝีมืออันประณีต จึงเข้าใจว่าเป็นของใช้ในราชสำนัก ส่วนที่มีฝีมือไม่ประณีตและมีลักษณะเป็นจีนก็มี เช่น ลายเทพนมจีนหรือลายเทวดาท้องพลุ้ย ซึ่งมีสีต่างๆ เช่น สีเหลือง สีชมพู และสีม่วงอ่อน เป็นต้น

ลายเทพนมของไทยมีความหมายทางสีของเครื่องเบญจรงค์ สีดำ สื่อแทนคนที่มีจิตใจไม่บริสุทธิ์ ด้านอกุศลของมนุษย์ สัญลักษณ์แห่งโจร สีเขียวหรือสีน้ำเงิน เปรียบกับคนที่มีเหตุผล ยุติธรรม สะท้อนภาพผู้ผดุงความยุติธรรมในสังคม สีแดง แทนความมีสติปัญญา สีเหลือง แทนพระภิกษุ นักบวชอยู่ในศิลธรรม สีขาว สีแห่งความบริสุทธิ์ จิตใจที่ปราศจากกิเลศ

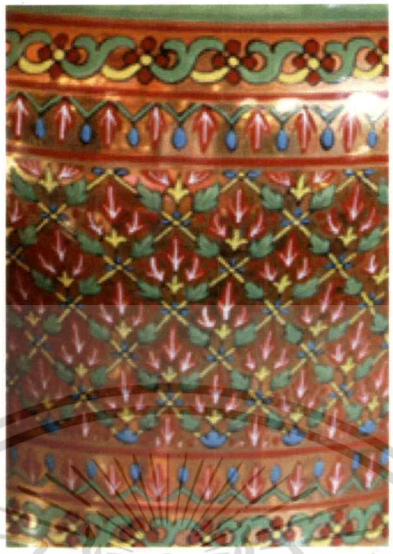
ภาพที่ 2.1 ลายเทพนม

สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

2) ลายพุ่มข้าวบิณฑ์

ต้นกำเนิด ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ เกิดเมื่อสมัยยุคสุโขทัย ลายนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการทำบุญของพุทธศาสนิกชนของเราในอดีตที่ยังสามารถเห็นได้ในปัจจุบัน “พุ่มข้าวบิณฑ์” มาจาก “พูนข้าวบณิฑ-บาตร” ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ยังแสดงถึงยุคทองของกรุงสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 ลายพุ่มข้าวบิณฑ์

3) ลายประจำยาม

ภาพที่ 2.3 ลายประจำยาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ลายคังฮี

ลายคังฮีเป็นลายดอกไม้เส้นดำ ตัวพื้นเป็นสีเขียว

ภาพที่ 2.4 ลายคังฮี

5) ลายดอกกุหลาบ

ภาพที่ 2.5 ลายดอกกุหลาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ลายดอกไม้ราตรี

ภาพที่ 2.6 ลายดอกไม้ราตรี

7) ลายดอกเบญจมาศ
หมายถึงความอุดมสมบูรณ์ สีเขียวเป็นสีแห่งความอุดมสมบูรณ์

ภาพที่ 2.7 ลายดอกเบญจมาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8) ลายพญาสุนทร

เป็นลายเดียวที่มีลักษณะเป็น ดอกไม้หงส์ทอง มีนกเกาะบนขอนไม้ ใส่ลายสีน้ำเงิน หรือสีดำ และตัดด้วยพื้นทอง

ภาพที่ 2.8 ลายพญาสุนทร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9) ลายเทพบันเทิง

ลายเทพบันเทิงนำเอาการระบำเทพบุตรและนางฟ้าฟ้อนรำ บำเรอองค์ปะตะระกาหลา นำมาวาดลายลงบนเบญจรงค์ เกิดเป็นภาพการระบำเทพบุตรและนางฟ้าฟ้อนรำ เป็นลายที่สวยงาม

ภาพที่ 2.9 ลายเทพบันเทิง

สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

10) ลายจักรี

เป็นเครื่องถวายที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้มีพระราชประสงค์โปรดให้ สร้างขึ้นเพื่อมอบในงานถวายพระเพลิงสมเด็จเจ้าฟ้าศรีราชกุธภัณฑ์อัครราชกุมาร ซึ่งสิ้นพระชนม์ขณะมีพระชนมายุได้ 1 ปี 6 เดือน 4 วัน

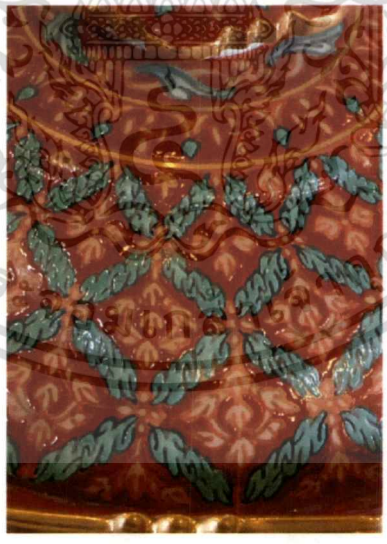
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.10 ลายจักรี

11) ลายหลุยส์

เป็นลายที่เกิดขึ้นในรัชกาลที่ 5 โดยพระองค์ทรงเสด็จไปประพาสยุโรป และทรงทอดพระเนตรเห็นลายหลุยส์ จึงเกิดถูกพระทัยจึงนำมาเผยแพร่ในประเทศไทย และเป็นสาเหตุที่ลายนี้ชื่อว่า หลุยส์ เพราะเสด็จประพาสยุโรป

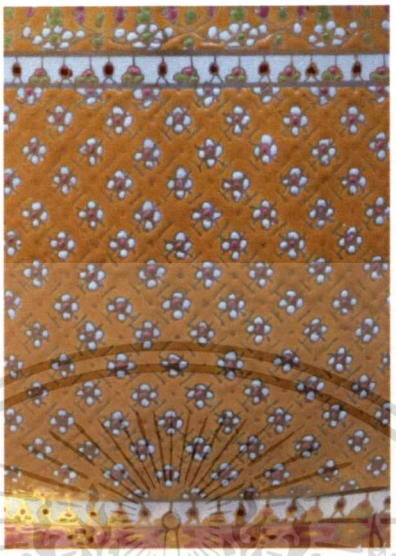

ภาพที่ 2.11 ลายหลุยส์

สมัยรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

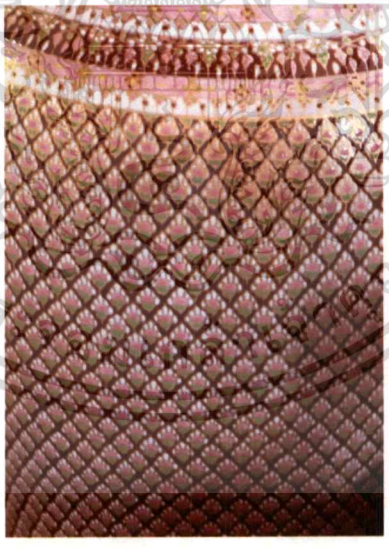
12) ลายพิกุลกลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 ลายพิกุลกลม

13) ลายพิกุลใบพัด

ภาพที่ 2.13 ลายพิกุลใบพัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14) ลายพิกุลทอง

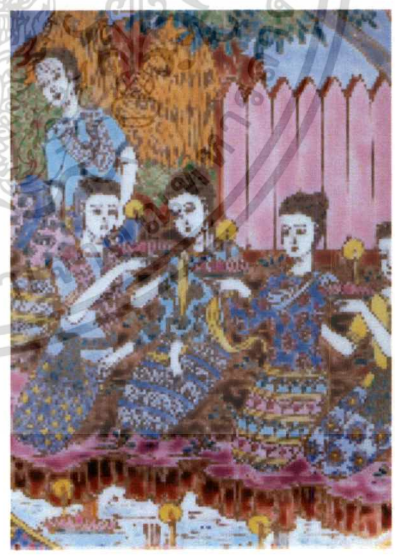
ภาพที่ 2.14 ลายพิกุลทอง

15) ลายวัฒนธรรมประเพณี

เป็นลายสมัยปัจจุบันที่ร้านอุไรเบญจรงค์คิดริเริ่มทำขึ้น เป็นลายสืบสานวัฒนธรรมประเพณี อาทิเช่น ลายสงกรานต์ ลายตลาดน้ำ ลายประเพณีลอยกระทง ลายทำบุญตักบาตร เป็นต้น

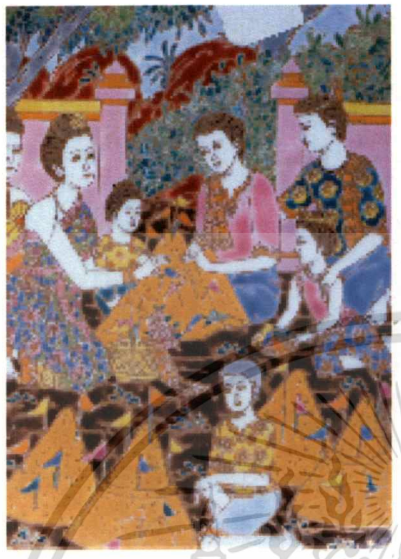

ภาพที่ 2.15 ลายสงกรานต์

ภาพที่ 2.16 ลายลอยกระทง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.17 ลายก่อกองทราย

ภาพที่ 2.18 ลายการละเล่นพื้นบ้าน

2.1.4 สรุปเนื้อหาข้อมูลเบื่องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

ในการศึกษาข้อมูลเบื่องต้นเกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์เพื่อใช้ในการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบต่อไปโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบดังนี้

2.1.4.1 ยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

จากการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ ได้สรุปเนื้อหาของประเภทเครื่องเบญจรงค์ ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ สีสันเครื่องเบญจรงค์ ที่นิยมของแต่ละยุคสมัยไว้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุคสมัย	ประเภท	ลวดลาย	สีสัน	หมายเหตุ
กรุงศรีอยุธยา	โถ โถปริก โถปริกยอดทอง โถทรงโกศ ถ้วย ถ้วยน้ำพริก ถ้วยใส่ยา ถ้วยชา ชาม ชามมีฝา ชามทรงมะนาวตัด ชามทรงบัว ชามเชิง ขวด กระถาง อ่าง จาน จานเชิง ลับแล กระโถนบัวน้ำหมาก	ลายกนก ลายก้านแยก ลายก้านขด ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายกระหนกเปลว ลายราชสีห์ ลายครุฑ ลายหน้าสิงห์ ลายยักษ์ ลายกินรี ลายกินนรำ ลายกนกรูปกิ่งไม้มีดอกและผล ลายอิสลาม ลายนูนเพียง	สีเขียว สีดำ สีเหลือง สีน้ำเงิน สีแดง สีม่วง สีชมพู พื้นดำลายน้ำสี พื้นขาวลายสี พื้นเขียวลายสี ชามทรงมะนาวตัด ชามทรงบัว ข้างในเคลือบ สีเขียว	เป็นสินค้านำเข้า (ไทยให้แบบอย่างส่งออกไป ทำที่เมืองจีนตามความคิด ของไทย) เครื่องราชบรรณาการที่ พระมหากษัตริย์ต่างตอบ แทนให้กันเพื่อเจริญ พระราชไมตรี เป็นภาชนะสำหรับผู้สูงศักดิ์
กรุงธนบุรี	ชามเจ้าตาก (ทรงมะนาวตัด) ชามทรงทะนาวตัด ชามทรงบัวข้างใน เคลือบสีขาว กระถางธูป ถ้วย โถ จาน	ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายเทพนมพุ่งหลี่ย(จีน) ลายพื้นทอง ลายดอกไม้ ลายพระเจ้าตาก	สีทอง สีเหลือง สีขาว สีแดง สีเขียว สีเขียวอมฟ้า	สินค้านำเข้าตาม พระราชนิยม เครื่องราชบรรณาการ เช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา
รัชกาลที่ 1	ชามทรงบัวปากผาย โถฉลุฝาน้ำเต้าแกง โถน้ำเชื่อม โถรูปแตง โถทรงโกษฐ์ยอดทรงมัณฑ์ โถปริกยอดทรงมัณฑ์ โถปริกเครื่องแป้ง โถรูปลูกแก้ว โถทรงกลม โถรูปเพียง โถเครื่องแป้ง โถปริกทองผ้ายอดทรงมัณฑ์ ถ้วย กระโถน ชุดชาน้ำ ขวด คลับ จาน จานเชิง ชาม ชามมีฝาปิด หม้อน้ำมนต์ลายเทพนม พาน	ลายกนก ลายดอกจันทร์หรือใบพุทธรักษา(จีน) ลายราชสีห์ ลายครุฑ ลายสิงห์ ลายนรสิงห์ ลายกินรี ลายเทพนม ลายเทพพนม ลายสัตว์น้ำสลับกลีบ ลายเทพนมราชสีห์ ลายเทพนมครุฑ ลายหมุนวนประกอบลายกนก หม้อน้ำ ลายสุพรรณมัจฉาและมังกรคู่ ลายเส้นตอกบัวสีแดง	สีเหลือง สีน้ำเงิน สีชมพู สีเขียว สีขาว สีม่วงอ่อน สีทอง	สินค้านำเข้าตาม พระราชนิยม เครื่องราชบรรณาการ เช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา ลายเทพนม หมายถึงเทพยดาพนมมือ กล่าวว่า เทวดาในทัศนะของ พระพุทธศาสนา หมายถึงหมู่ เทพชาวสวรรค์ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ราชสีห์ แสดงสัญลักษณ์ของ พระมหากษัตริย์
รัชกาลที่ 2	ชุดส่งรับอาหารคาวหวาน จาน จานเชิง ช้อน พาน โถรูปแตง โถทรงโกศ โถทรงมะเฟือง โถปริก โถมีฝายอดทรงมัณฑ์ โถมีฝาผ้าลูกแก้วเล็ก ชาม ชามฝา ถ้วย กระโถน	ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายราชสีห์ ลายครุฑ ลายครุฑยุดนาค ลายหม่าฉาบินชั่ง ลายหม่าฉาบินชั่งก้านแยก ลายกระหนก ลายก้านขด ลายประจำยาม ลายพรรณพฤกษา ลายก้านต่อดอก ลายต่อฟันหลาบ ลายน้ำทอง ลายกุหลาบน้ำทอง ลายกลับบัว(จีน) ลายใบเทศ(จีน) ลายกระหนกกับดอกไม้(จีน) ลายดอกไม้จีน(จีน) ลายดอกไม้สี่ฤดู(จีน) ลายผีเสื้อ(จีน) ลายค้างคาว(จีน) ลายแมลงปอ(จีน) ลายดอกเบญจมาศ(จีน) ลายดอกพุดตาล(จีน)	พื้นเป็นสีทอง หรือ เขียนลายด้วยสีทอง สีคราม สีส้มแดง สีขาว	สินค้านำเข้าตาม พระราชนิยม เครื่องราชบรรณาการ เช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา
รัชกาลที่ 3	ชามฝาเทพนมครุฑพื้นขาว กระถาง โอ่ง ขวด ขวดยานัตถุ์ ชามฝา	ลายเทพนม-ครุฑ ลายนก(จีน) ลายดอกไม้จีน(จีน) ลายกระรอกเกาะกิ่งไม้(จีน) ลายใบไม้(จีน) ลายโขดหิน(จีน)	ลงสีลวดลาย บนพื้นขาว ไม่ลงสีพื้นหลัง	เป็นสินค้าสั่งทำ เครื่องราชบรรณาการ นิยมนำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ หรือ เครื่องกระเบื้องอื่นๆ ไป ประดับโบสถ์ โดยใช้ถ้วยชาม มาประดับตกแต่งอาคาร ศาสนสถานทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

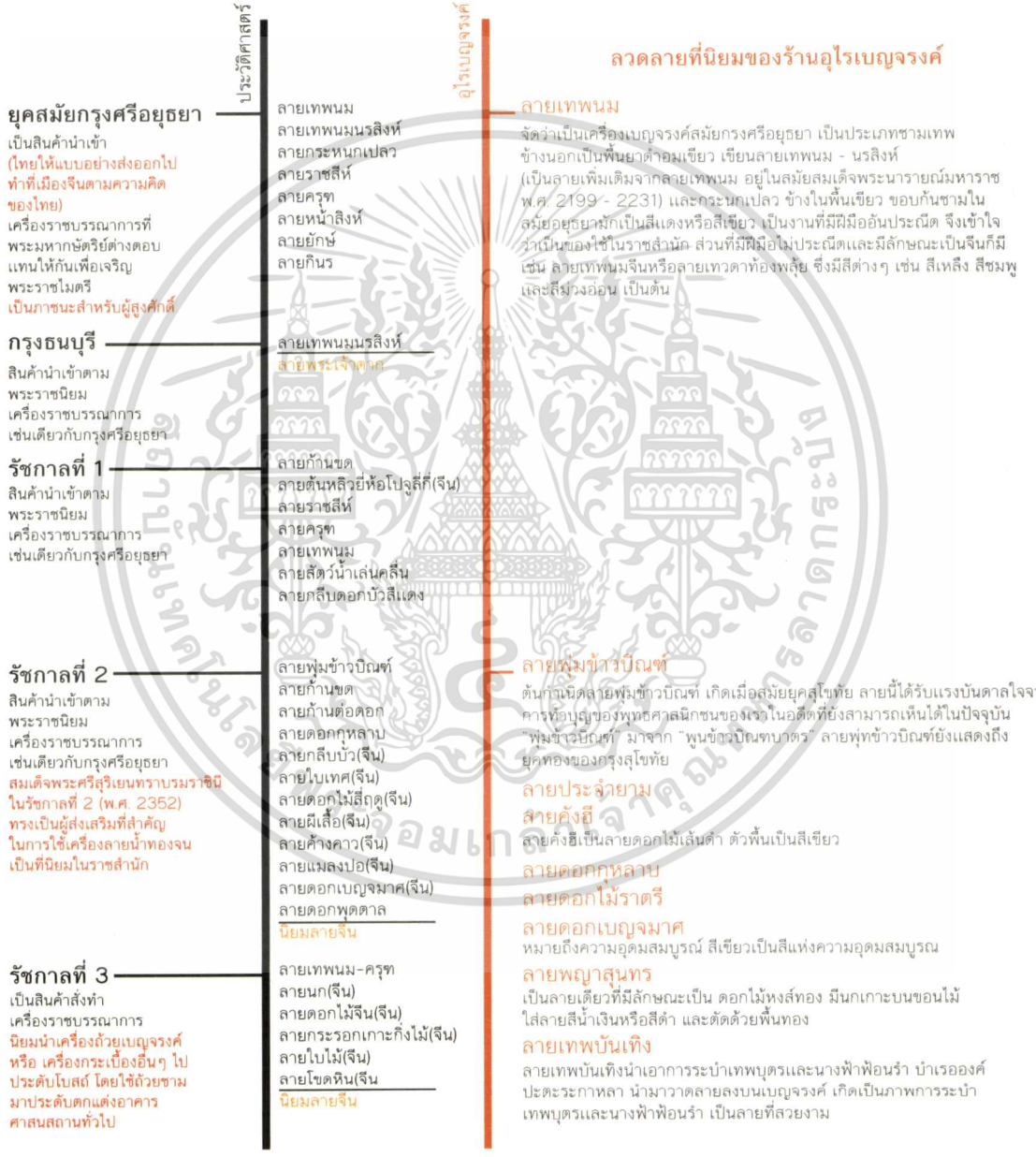
ยุคสมัย	ประเภท	ลวดลาย	สีสัน	หมายเหตุ
รัชกาลที่ 4	ชามทรงบัว อย่างเตี้ย มีฝา จาน โถ ถ้วยชา โทน	ลายบัวบาน หรือ กลีบบัว ลายพรรณพฤกษา		ของพลวงไม่ได้สั่งทำ มีแต่เจ้านายและขุนนาง เป็นผู้สั่งทำจากเมืองจีน ยกเลิกการส่งช่างหลวงไทย ออกไปเมืองจีน เครื่องลายครามเขียนลาย จีนและศิลปะแบบยุโรปเป็น ที่นิยมอย่างแพร่หลาย เป็นของดีในราชสำนัก
รัชกาลที่ 5	ถ้วย ขวด ชาม ชามมีหู โถ กระโถน กระถางธูป กระถางต้นไม้ ถ้วยชา ถ้วยชาพร้มฝาจีโบ ถ้วยตวงทรงบัวมี ฝาปิดพร้อมจานรอง	ลายกระหนก ลายเทพนม ลายนรสิงห์ ลายเทพนมยรสิงห์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายดอกไม้ ลายใบไม้ พระอภัยมณี มัจฉานุ ลายจักรี(ยุโรป) ลายฮกลกซิว(จีน) ลายโป๊ยเซียน(จีน)	สีแดง สีขาว สีเงิน สีชมพู สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน สีดำ เคลือบน้ำทองผสม	ไทยสามารถผลิตได้เอง เป็นเครื่องใช้ในราชสำนัก เฉพาะเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น มีเตาเผาในพระราชวัง บวรสถานมงคล โดย กรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ (วังหน้า) ทำเครื่องถ้วย เบญจรงค์ลายเรื่องราวใน วรรณคดีลงบนชามและผ้า เช่น รามเกียรติ์ พระอภัยมณี ลายฮกลกซิว หมายถึง อำนาจวาสนา บริบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์ และอายุยืนนาน โป๊ยเซียน หมายถึง เซียนทั้ง แปดของจีน
รัชกาลที่ 6	โถ	ลายองไตรรงค์ ลายกลีบบัว	สีเขียว สีแดง สีน้ำเงิน สีขาว สีเหลือง	เครื่องถ้วยเบญจรงค์มีน้อยมาก มีการทำเครื่องปั้นดินเผา แพร่หลายทั่วทุกภาคของไทย
รัชกาลที่ 7	ถ้วยชา			ขุนนางและข้าราชการบริพาน ในพระราชวังนำเครื่อง- เบญจรงค์ออกมาจำหน่าย แก่พ่อค้าจึงมีครอบครองจำนวน มาก เมื่อคราวที่ พระมหากษัตริย์ทรงพำนัก อยู่ที่ต่างประเทศ เครื่องปั้นดินเผาและเครื่อง- ลายครามเป็นที่นิยมมากกว่า
รัชกาลที่ 8	ไม่ปรากฏการทำเครื่องเบญจรงค์			มีผลิตชามตราไก่
รัชกาลที่ 9	จาน ชาม ช้อน โถ โถปริก กระโถน กาน้ำ ชุดน้ำชา กระปุกใส่น้ำมนต์ บาตรพระ ขวดใส่เหล้า แจกัน กระบอกใส่ธูป ชุดชา ชุดกาแฟ สำรับอาหารคาวหวาน พาน พานรอง คนโท ตลับ	เรื่องรามายณะ ลายเทพนม ลายเทพนมนรสิงห์ ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายก้านขด ลายประจำยาม ลายหน้าสิงห์ ลายจักรี ลายต้นไม้ ลายดอกไม้ ลายใบไม้ ลายประเพณีไทย		เครื่องเบญจรงค์เป็นสินค้า เพื่อประโยชน์ใช้สอย ในแต่ละท้องถิ่น เครื่องเบญจรงค์มีปรากฏ ในหลายพื้นที่ เช่น ลำปาง สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร สมุทรสาครและสมุทรสงคราม เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของ ประเทศไทย

ภาพที่ 2.19 แสดงข้อมูลยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

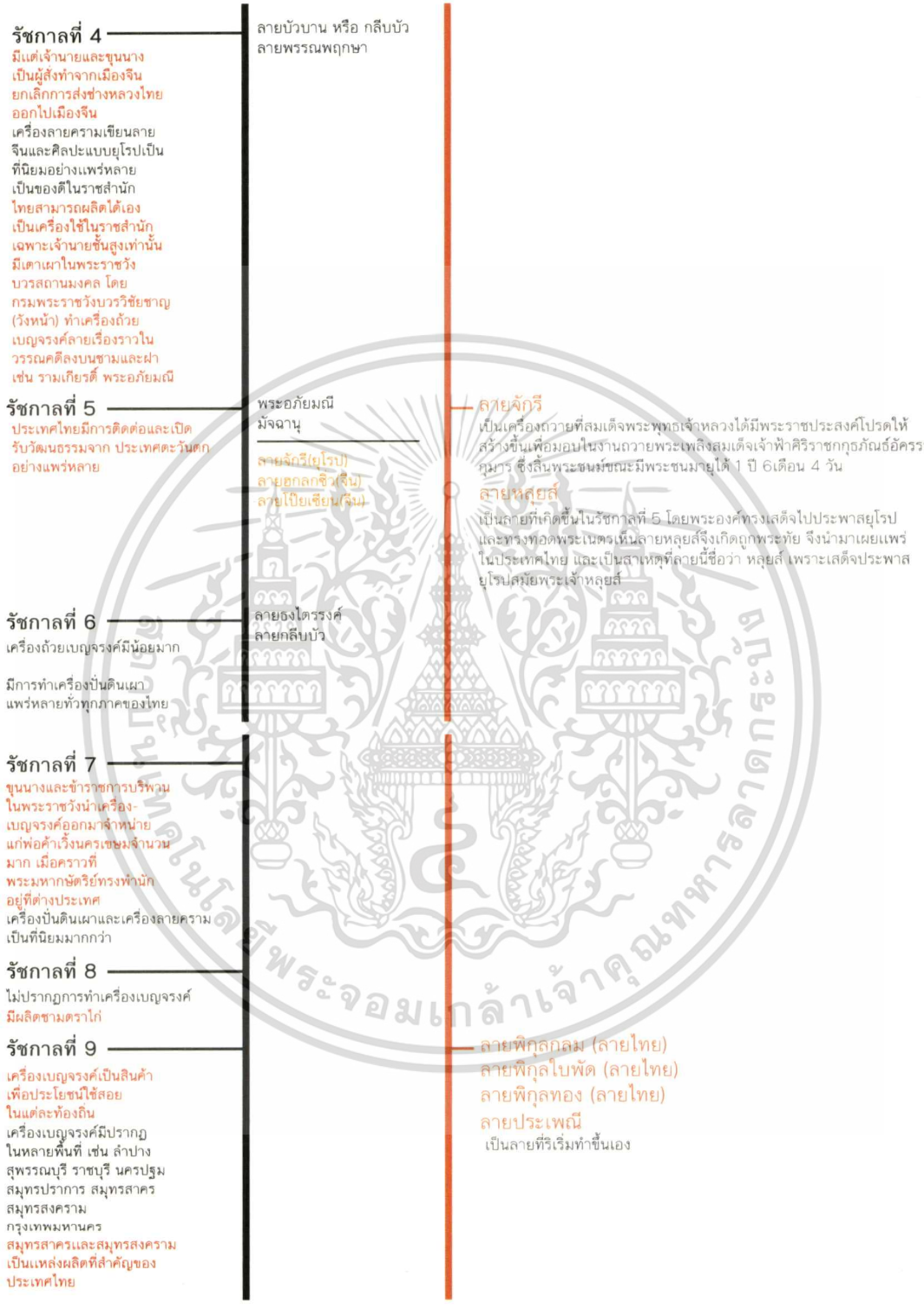
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.2 ลวดลายของเครื่องเบญจรงค์

จากการสรุปข้อมูลลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ ได้สรุปออกมาเป็นลวดลายที่นิยมของแต่ละยุคสมัย โดยได้เลือกมา 4 ยุคสมัยที่มีความสำคัญของเครื่องเบญจรงค์และสอดคล้องกับร้านอุไรเบญจรงค์ที่ยังคงสืบสานลวดลายโบราณอยู่ นอกเหนือจากนั้นยังได้มีการเขียนลายวัฒนธรรมประเพณีขึ้นใหม่ เลือกมา 15 ลวดลายดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.20 แสดงข้อมูลลวดลายเครื่องเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

จากการศึกษาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของประชาการ โดยสามารถแบ่งกลุ่มของประชากรได้ดังนี้

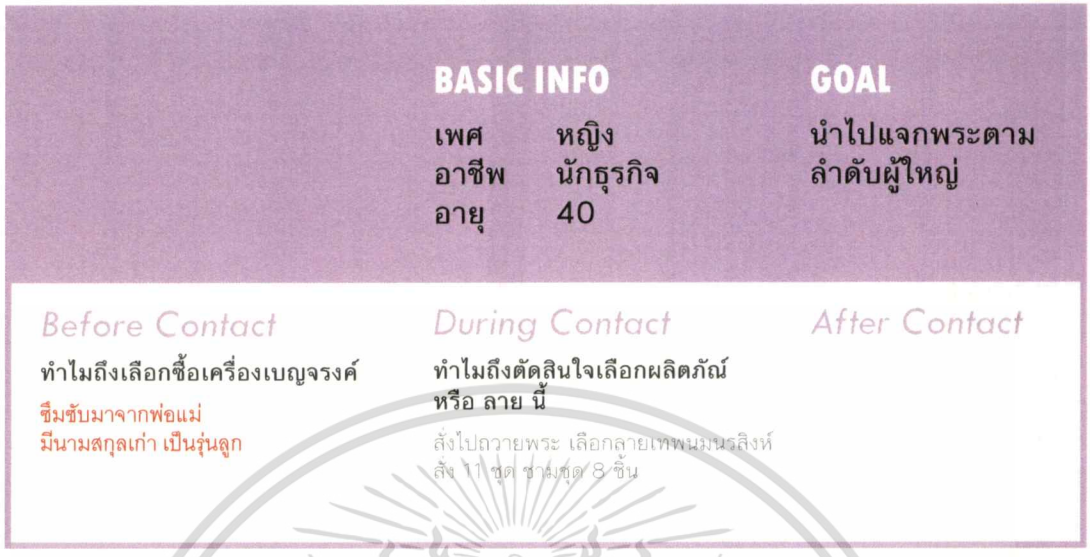
2.2.1 กลุ่มที่ 1

เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทยเห็นคุณค่าของงานฝีมือเครื่องเบญจรงค์ ได้รับการสั่งสมความรู้มา ซื้อจากความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของเครื่องเบญจรงค์ เป็นกลุ่มคนอายุ 40 ปีขึ้นไป โดยจากการสำรวจเก็บข้อมูล มีกลุ่มคนดังนี้

ภาพที่ 2.21 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1

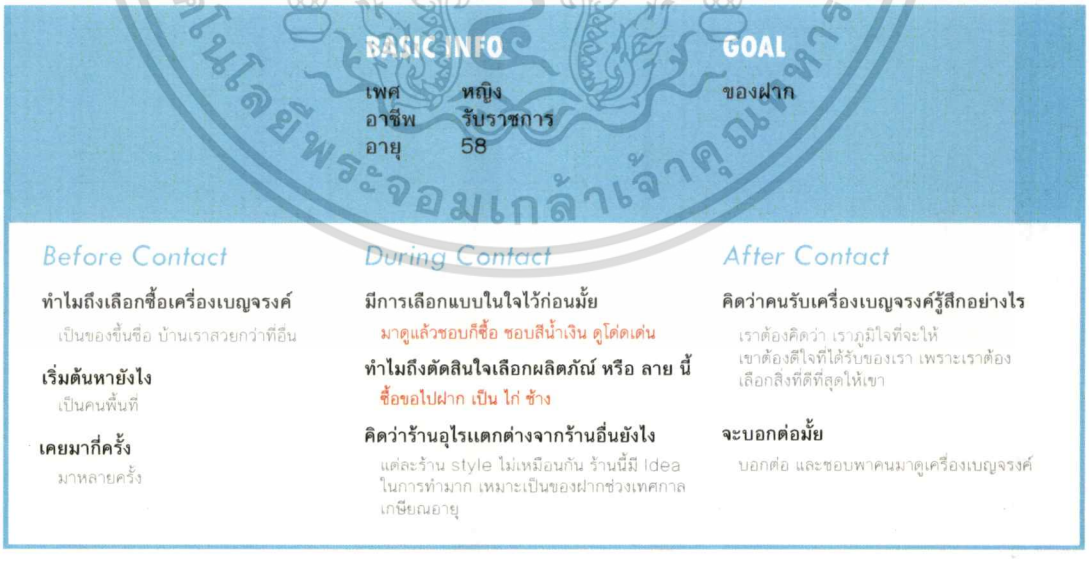
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.22 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2

2.2.2 กลุ่มที่ 2

เป็นผู้ที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ความเป็นไทยเห็นคุณค่าของงานฝีมือเครื่องเบญจรงค์ มาเลือกซื้อเนื่องด้วยความสวยงามของเครื่องเบญจรงค์ และเห็นว่าเครื่องเบญจรงค์เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย แต่ยังไม่ได้รู้ถึงคุณค่าที่แท้จริงของเครื่องเบญจรงค์ เป็นกลุ่มคนอายุ 30 ปีขึ้นไป โดยจากการสำรวจเก็บข้อมูล มีกลุ่มคนดังนี้

ภาพที่ 2.23 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BASIC INFO

ชื่อ รตอ. โยธิน เชื้อบุญมี
อาชีพ รับราชการ
อายุ 32

GOAL

เป็นของขวัญให้วิทยากรชุมชน
เป็นของที่ระลึกตอบแทน

Before Contact

ทำไมถึงเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์

เป็นสินค้าที่มีชื่อในสมุทรสาคร เป็นของที่ทรงคุณค่า สามารถใช้งานได้ด้วย และสามารถที่จะประดับตกแต่งบ้าน มีคุณค่าทางใจ

เริ่มต้นหายังไง

เป็นคนพื้นที่ รู้จักเพราะชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปอยู่แล้ว ชื่อเสียงของบ้านเบญจรงค์ตอนไก่ดี

เคยมากี่ครั้ง

3ครั้ง แวะมาเลือกซื้อ

During Contact

ทำไมถึงเลือกเดินมาร้านอุไรเบญจรงค์

พี่ที่ทำงานรู้จักจึงมาร้านนี้ ร้านแดงก็เคยไป เพราะว่าอยู่ติดถนน เข้าง่าย

ทำไมถึงตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ หรือ ลาย นี้

เลือกซื้อแก้วน้ำ ลายไทย

ประทับใจอะไร

ป้าอุไรอัธยาศัยดี สามารถเล่าบอกคุณสมบัติ จุดเด่นของสินค้าแต่ละอย่าง ถ่ายทอดออกมาได้

คิดว่าร้านอุไรแตกต่างจากร้านอื่นยังไง

เราไม่รู้รายละเอียด เพราะสวยงามทุกร้าน เรามองว่าพื้นสวยงาม

After Contact

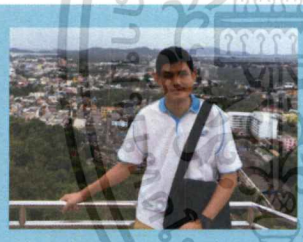
คิดว่าคนรับเครื่องเบญจรงค์รู้สึกอย่างไร

ใครรับไปก็ต้องดีใจ ต้องภูมิใจ เพราะมันมีราคาแพง ถ้าเทียบกับของใช้ทั่วไป และเป็นงานหัตถกรรม งานทำมือ จึงมีคุณค่าในตัวอยู่แล้ว คนที่รับส่วนมากก็จะมอบให้เป็นของที่ระลึก

จะบอกต่อมั้ย

บอกต่อ เพราะเราจะสนับสนุนของไทย ผลิตจากไทย

ภาพที่ 2.24 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4

BASIC INFO

ชื่อ นายเพทย์ไทนยรัฐ ประสงค์สุข
อาชีพ หมอ
อายุ 35

GOAL

เอาไปเป็นของของที่ระลึก
ของชำรวย
มาซื้อเป็นของใช้

Before Contact

ทำไมถึงเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์

ชอบ ได้อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เป็น option ที่น่าสนใจคือเครื่องเบญจรงค์

เริ่มต้นหายังไง

เพื่อนแนะนำ

เคยมากี่ครั้ง

มาครั้งที่3

During Contact

เข้ามาที่ร้านแล้วรู้สึกอย่างไร

บรรยากาศดี คุณป้าน่ารัก รู้สึกอบอุ่น ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

ทำไมถึงเลือกเดินมาร้านอุไรเบญจรงค์

เคยไปร้านแดง ตอนหลังที่มาร้านนี้ เพราะมีคนแนะนำ

ทำไมถึงตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ หรือ ลาย นี้

ไม่ค่อยมีความรู้เรื่องลายมาก เห็นแล้วชอบก็เลือก ซื้อโถ ลายไทย

ประทับใจอะไร

การบริการที่นี้ ต่อราคาได้ พูดคุยได้ เป็นกันเอง

คิดว่าร้านอุไรแตกต่างจากร้านอื่นยังไง

ของเยอะ

คิดว่าการเลือกซื้อลำบากมั้ย

ไม่ลำบากเพราะบ้านอยู่แถวนี้

After Contact

เอาไปทำอะไรต่อมั้ย

ไม่

คิดว่าคนรับเครื่องเบญจรงค์รู้สึกอย่างไร

น่าจะดีใจ

จะบอกต่อมั้ย

ถ้ามีคนถามก็จะบอก

อยากให้มีบริการอะไรที่ทำให้ซื้อสะดวกขึ้นมั้ย

ข้อมูลในอินเตอร์เน็ตไม่มี เวลาหาร้านว่าเปิดวันไหนบ้าง

ภาพที่ 2.25 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BASIC INFO

เพศ ชาย
อาชีพ นักธุรกิจ
อายุ 42

GOAL

ของตกแต่ง

Before Contact

ทำไมถึงเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์

ปกติชอบงานไทยๆอยู่แล้ว
แต่ไม่ได้สะสม ที่บ้านมีอยู่ชุดหนึ่ง
เลือกซื้อเป็นชุดน้ำชาจีนตั้งโชว์ไว้

เริ่มต้นหายังไง

สนใจงาน OTOP แล้วเข้าไปชมเครื่อง
เบญจรงค์ แล้วจำได้ว่าอยู่สมุทรสาคร
จึงหาในอินเตอร์เน็ต มีแขกต่างชาติมา
จึงพามาเที่ยวที่นี่

เคยมากี่ครั้ง

มาครั้งที่ 2

During Contact

ประทับใจอะไร

เจ้าของร้าน บริการดี พูดจาดี อัธยาศัยดี
ให้ความรู้ดี เต็มใจที่จะให้ความรู้
ให้ราคาพิเศษ

ทำไมถึงตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ หรือ ลาย นี้

ชอบทุกลาย
ต้องการสีสด เห็นลายชัดเจน
ซื้อโถ
ซื้อลายเทพ กับ ลายปลา เพราะเอาความ
หมายด้วย
คำนึงถึงลวดลาย รูปทรงในการซื้อ
เลือกลายที่เหมาะกับภาชนะ

After Contact

จะบอกต่อมั้ย

พาเพื่อนชาวต่างชาติมาเที่ยวชม
แล้วก็ได้ของติดไม้ติดมือกันกลับไป

ภาพที่ 2.26 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6

BASIC INFO

ชื่อ สุจิตรา ลาภธีรวุฒิ (ชาวไต้หวัน)
อาชีพ ประธานที่ปรึกษา สมาชิกสภาไทย-ไต้หวัน
อายุ 56

GOAL

ของฝากให้เพื่อนชาวไต้หวัน

Before Contact

ทำไมถึงเลือกซื้อเครื่องเบญจรงค์

ชอบสะสมงานที่เป็น
เอกลักษณ์ของไทย
ชอบศิลปะไทย
มาซื้อที่นี่หลายครั้งแล้ว
ประทับใจทุกครั้ง

เริ่มต้นหายังไง

หาใน internet
ว่าที่ตอนไกด์เป็น
ที่ขายเบญจรงค์

During Contact

ทำไมถึงตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ หรือ ลาย นี้

ช้าง ปลา แก้วน้ำ
เพราะว่าสวย แก้วน้ำเลือกซื้อลายโบราณ
ลายประจำยาม

After Contact

ภาพที่ 2.27 แสดงกลุ่มเป้าหมายคนที่ 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 สรุปเนื้อหาข้อมูลประชากร

ในการศึกษาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของประชาการ โดยสามารถแบ่งกลุ่มของประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้เลือกกลุ่มเป้าหมายที่ 2 ในการนำมาเป็นเกณฑ์การออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร จากการสรุปผลดังรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.28 แสดงการสรุปผลในการเลือกกลุ่มเป้าหมาย

2.3 ข้อมูลพื้นที่ร้านอุไรเบญจรงค์

ร้านอุไรเบญจรงค์ ตั้งอยู่ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร โดยในการศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ได้เก็บข้อมูลพื้นที่โดยรวมของร้านซึ่งมีขนาด กว้าง 60 เมตร ยาว 80 เมตร ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

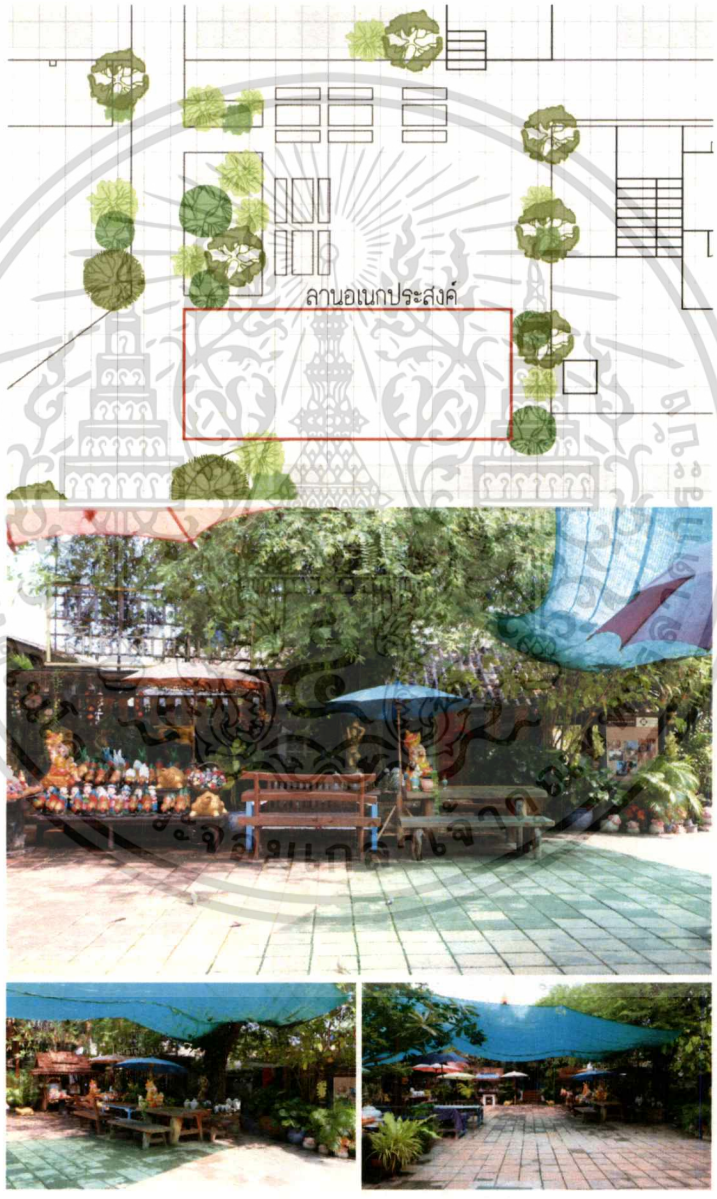
ภาพที่ 2.29 แสดงพื้นที่โดยรวมของร้านอุไรเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยได้สรุปจากการวิเคราะห์เพื่อแบ่งพื้นที่การทำงานในพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน เพื่อใช้ในการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งจะแสดงพื้นที่โดยสังเขปของร้านอุไรเบญจรงค์

2.3.1 พื้นที่ด้านหน้าลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

พื้นที่ด้านหน้าลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์มีความกว้าง 5 เมตร ยาว 12.5 เมตร ดังนี้

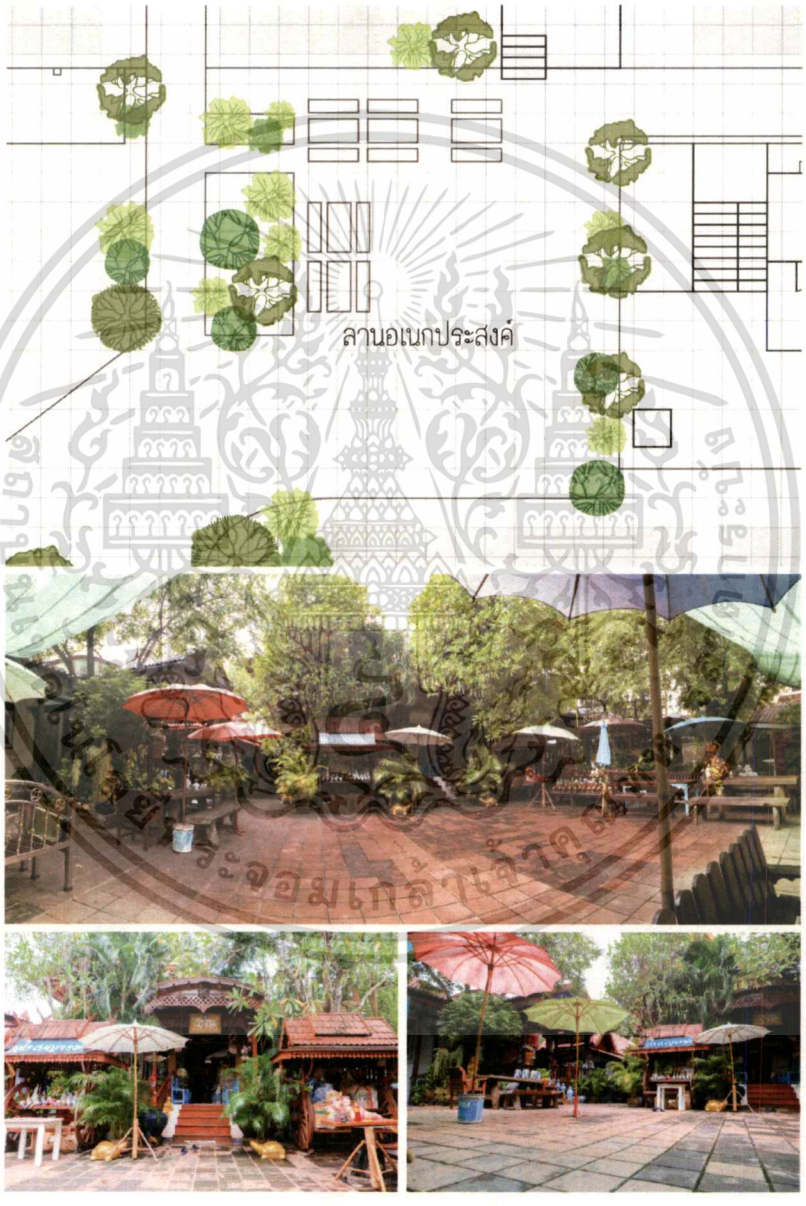

ภาพที่ 2.30 แสดงพื้นที่ด้านห้าลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 พื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

พื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์มีความกว้าง 11 เมตร ยาว 14 เมตร โดยมีโต๊ะและร่มวางอยู่โดยรอบพื้นที่ เป็นพื้นที่ที่ลูกค้าเดินผ่านและใช้เวลาอยู่ในบริเวณพื้นที่ลานอเนกประสงค์มากที่สุด เพื่อเดินดูสินค้าทั้งเรือนใหญ่และเรือนเล็ก โดยพื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์โดยรวมมีดังนี้

ภาพที่ 2.31 แสดงพื้นที่ลานอเนกประสงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

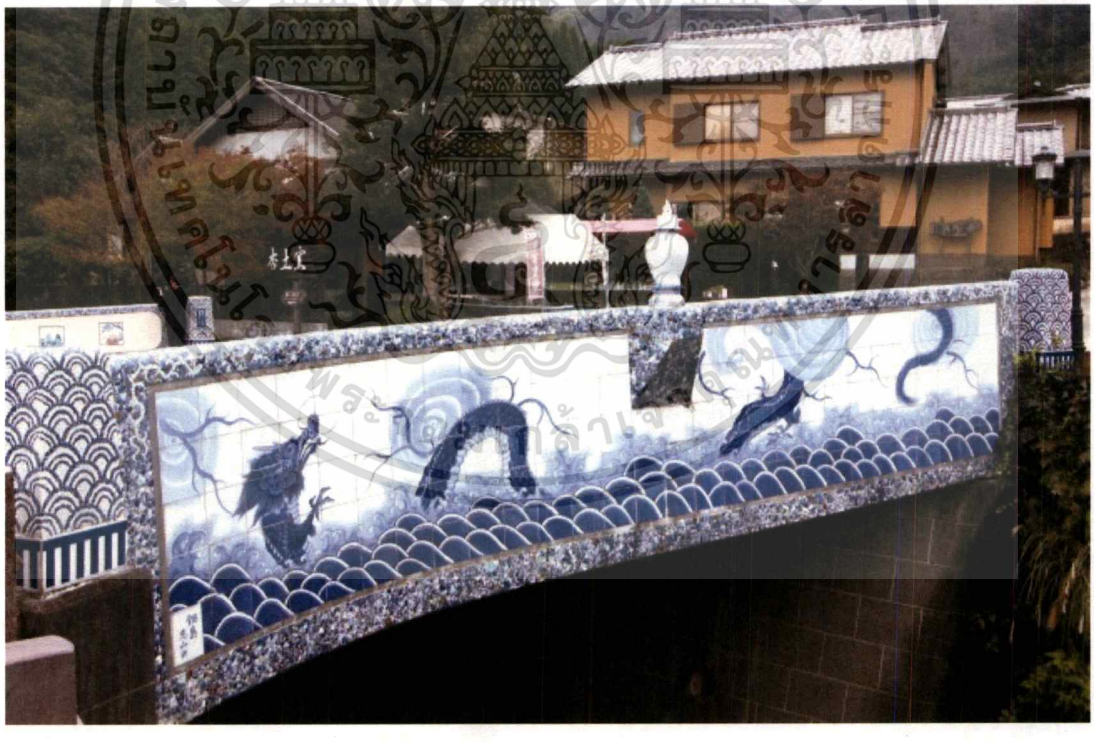
2.4 กรณีศึกษา

จากการหาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ได้สืบค้นข้อมูลงานออกแบบที่ใกล้เคียงกับโครงการเพื่อเป็นกรณีศึกษาแก่โครงการ เพื่อเป็นตัวอย่างในการออกแบบต่อไป ประกอบด้วย 2 กรณีศึกษาดังต่อไปนี้

2.4.1 หมู่บ้านโอคาวาจิยามะ หมู่บ้านเซรามิกแห่งเมืองอิมาริ จ.ซากะ คิวชู

หมู่บ้านโอคาวาชิยาม่า (Okawachiyama) หรือที่เรียกกันว่านาเบะชิม่า (Nabeshima) ตั้งอยู่จังหวัดซากะของเกาะคิวชู เป็นหมู่บ้านที่ผลิตเซรามิกที่มีคุณภาพสูงและมีความหรูหราที่ใช้สำหรับชนชั้นขุนนางและโชกุลในยุคสมัยเอโดะ ซึ่งในปัจจุบันได้ผสมผสานเทคโนโลยีแบบดั้งเดิมและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าด้วยกัน แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้ ดังนั้นหมู่บ้านแห่งนี้จึงถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของเมืองอินาริ จังหวังซากะ ที่มีการสืบทอดศิลปะวัฒนธรรมนี้มายาวนานกว่า 300 ปี

จากทางเข้าหมู่บ้านจะมี สะพานนาเบะชิมะฮันโย (Nabeshima Hanyo Hashi) สะพานปูกระเบื้องลายคราม แลนด์มาร์กของที่นี่คอยต้อนรับแขกผู้มาเยือนซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้านโอคาวาจิยาม่า หากเดินขึ้นเนินไปเรื่อยๆ ผ่านบ้านเรือนไปจะถึงทางเข้า สวนฮันโย (Hanyo Koen) อยู่ทางขวามือ ถ้ามาในช่วงฤดูใบไม้ร่วง สวนนี้ถือเป็นจุดชมใบไม้เปลี่ยนสีที่มีลำธารเล็กๆ ไหลผ่าน และเดินชมพรรณไม้ผ่าน สะพานหินทมไบ (Tonbai Hashi) ที่ทอดข้ามไปยังอีกฝั่ง

ภาพที่ 2.32 สะพานนาเบะชิมะฮันโย (Nabeshima Hanyo Hashi)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.33 แสดงเอกลักษณ์ของหมู่บ้านโอคาวาจิยามะ

2.4.2 เถ้า ฮง ไถ่ โรงงานเซรามิก อ.เมือง จ.ราชบุรี

โรงงาน “ เถ้า ฮง ไถ่” ถือได้ว่าเป็นโรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่เก่าแก่คู่เมืองราชบุรี โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ 2476 นายซ่งฮง แซ่เตีย ได้มาพบแหล่งดินที่จังหวัดราชบุรี จึงได้ชวนพรรคพวกมาตั้งโรงงานผลิตไหน้ำปลา โอ่งน้ำไม่มีลาย กระถางต้นไม้ เป็นโรงงานแรกของราชบุรี และต่อมาได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จนมาถึงทายาทรุ่นที่ 3 คุณวศินบุรี(ติ้ว) สุพานิชวรภาชน์ เล็งเห็นถึงการอยู่รอดของโรงงานที่ในขณะนั้นมีการแข่งขันสูง มีโรงโอ่งเกิดขึ้นมากมายถึง 20 กว่าโรง เกิดภาวะโอ่งล้นตลาด และยุคสมัยที่เปลี่ยนไป คนต้องการโอ่งน้ำเก็บน้ำน้อยลง จึงได้พัฒนางานเซรามิกที่หลุดกรอบเดิมๆ ออกมาเป็นงานศิลปะสร้างสรรค์ที่สวยงามร่วมสมัยและใช้สอยได้จริง ไม่ได้มีเพียงสีน้ำตาล เขียวไข่กาเหมือนเช่นแต่ก่อน แต่มีสีกว่า 600 กว่าสีในปัจจุบัน และรูปแบบแปลกใหม่เกิดขึ้นอยู่เสมอ

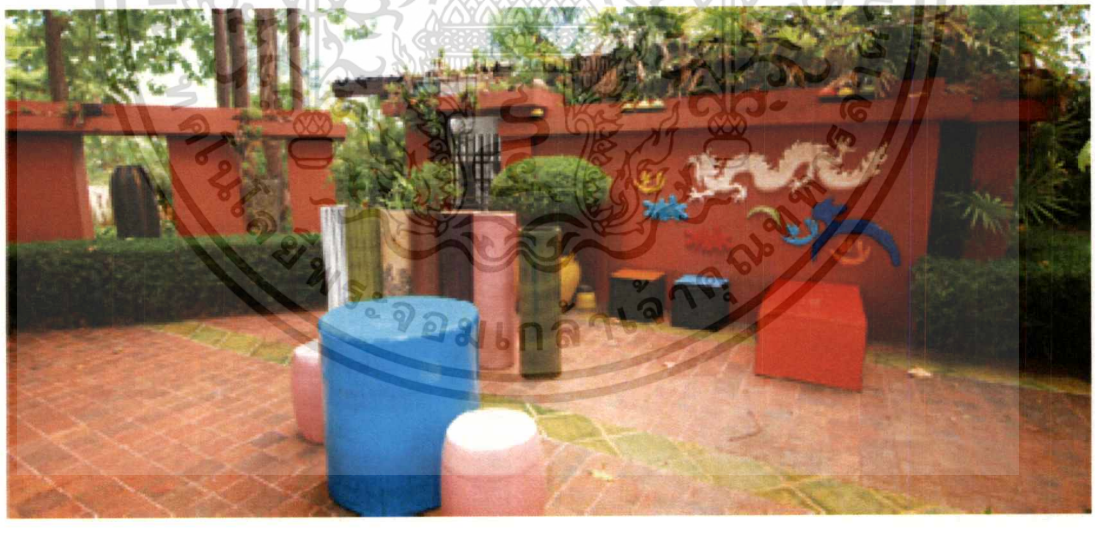
จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ เถ้าฮงไถ่ คือนำเอารูปทรงดั้งเดิมมาประยุกต์ ใช้กับสีสันที่ร่วมสมัย เป็นการผสมผสานระหว่างอดีตกับปัจจุบัน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่สร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ของ “เถ้าฮงไถ่” นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ ออกมาทุกๆ 1-2 เดือน ก็เป็นการสร้างจุดเด่น และเกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ส่วนราคาอยู่ที่ขนาดของและสีสัน ความยากง่าย ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 100 บาท ถึงหลักหมื่น โดยแบ่งเป็นแบบต่าง ๆ ดังนี้ 1. เครื่องปั้นดินเผาแบบที่โรงงานต่างๆ ในราชบุรีผลิต 2. เครื่องปั้นดินเผาแบบไม่เคลือบดินสีแดงตามรูปแบบของไทย 3. เครื่องปั้นดินเผาแบบกวางตุ้งของจีนซึ่งมีทั้งสีเดียวและหลายสีในชิ้นเดียวกัน 4. เครื่องปั้นดินเผาแบบปังโคย โดยเขียนสีน้ำเงินหรือลายสีใต้เคลือบ 5. เครื่องปั้นดินเผาแบบเมืองกังไส มีทั้งชนิดแตกลายงาและแบบไม่แตกลายงา ทุกอย่างล้วนผ่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบ อย่างพิถีพิถันเพื่อให้เกิดความ สวยงาม สีสันสดใสและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในรูปแบบของโมเดิร์นเซรามิก

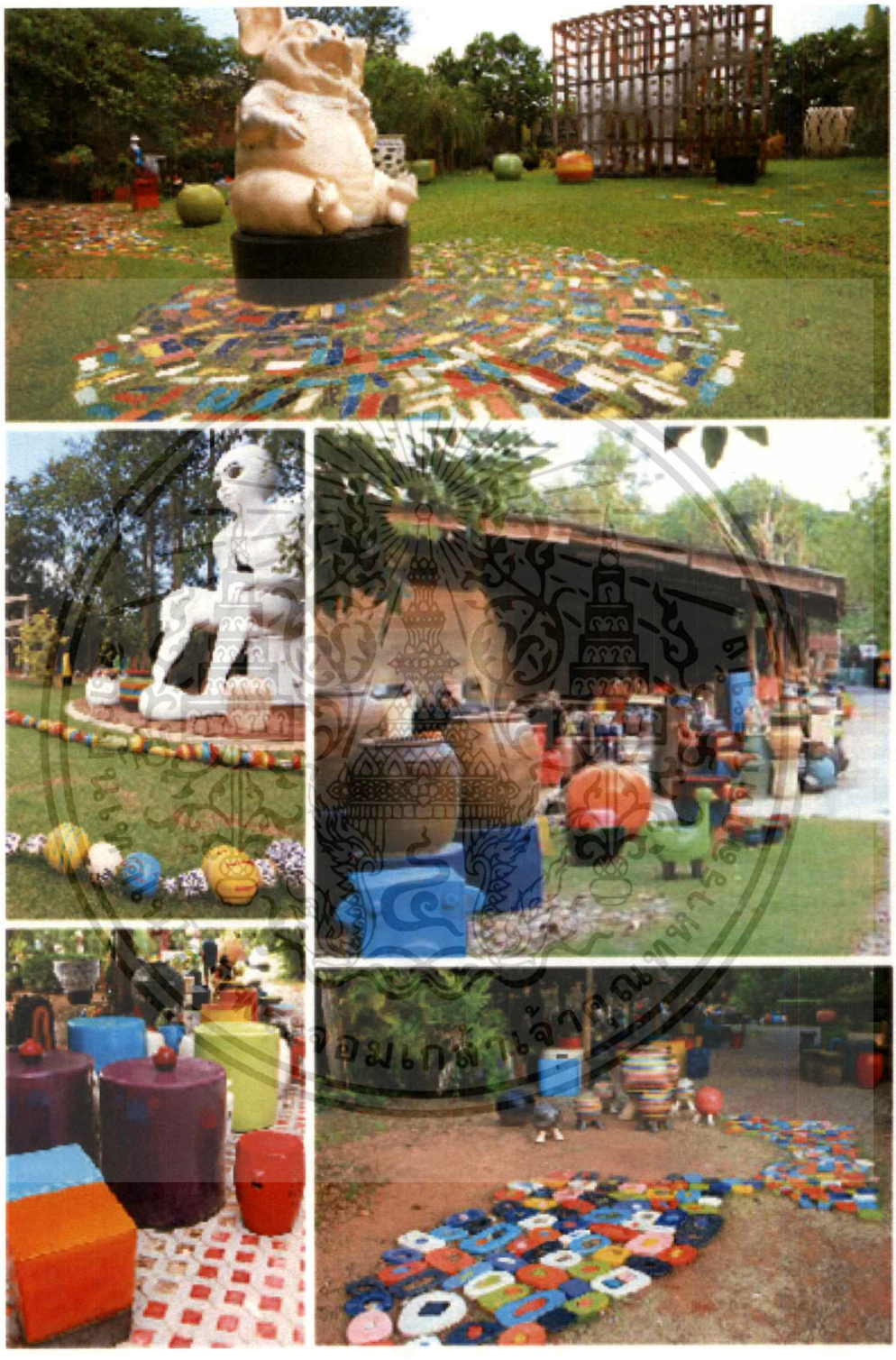

ภาพที่ 2.34 แสดงภาพโรงงานเซรามิก เถ้าฮงไถ่ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 2.35 แสดงภาพการพัฒนางานปั้นโอ่งเป็นงานวอลล์อาร์ต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.36 แสดงภาพการจัดแสดงผลงานเซรามิกภายในโรงงาน

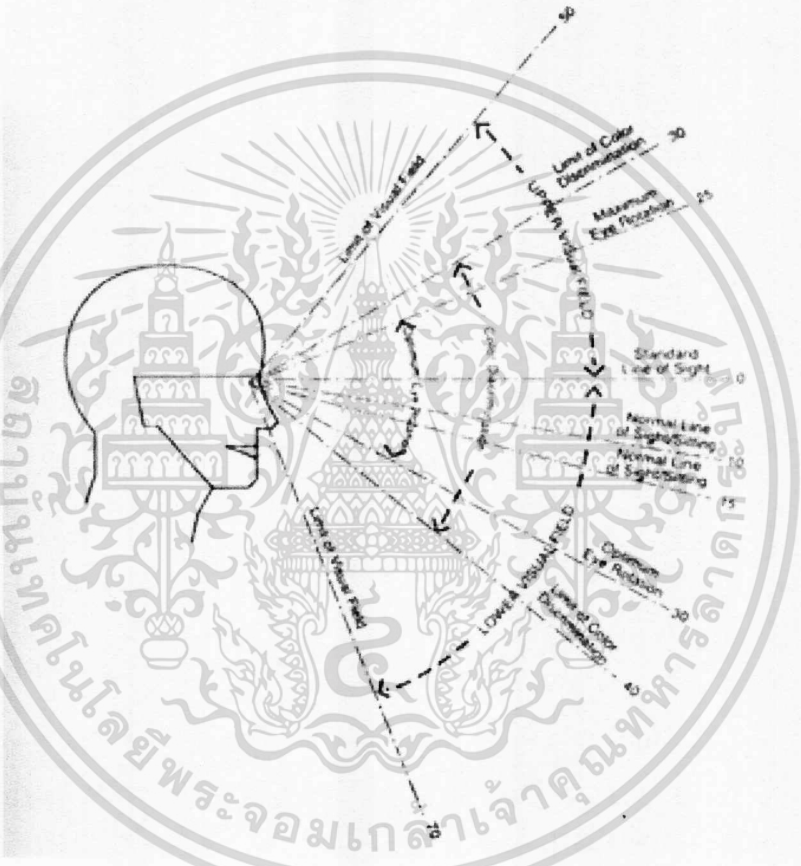
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 หลักสรีระมนุษย์ (Human Dimension Basic)

เพื่อนำสัดส่วนการมองเห็นของมนุษย์มาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม โดยแบ่งออกได้ ดังนี้

(1) ลักษณะการมองขึ้น-ลงในแนวดิ่งของตา (Visual Field in Vertical Plane)

ภาพที่ 2.37 แสดงลักษณะการมองขึ้น-ลงในแนวดิ่งของตา

ลักษณะการมองเห็นของมนุษย์จะมองเห็นด้านล่างมากกว่าด้านบนโดยวัดจากแนวเส้นสายตามาตราฐาน

การมองขึ้น

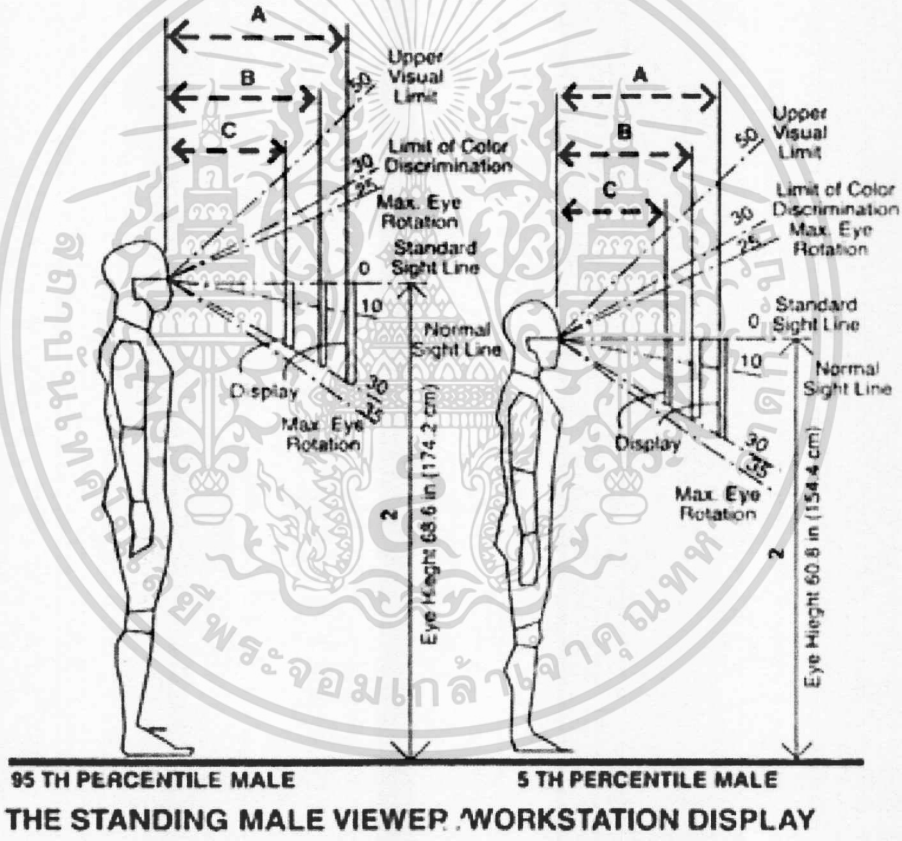
- มุมมองที่กลอกจาได้มากที่สุดเมื่อมองขึ้น 25 องศา บน
- มุมมองที่สายตาสามรถแยกแยะสีได้ คือ 30 องศา บน
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตาปกติ คือ 50 องศา บน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมองลง

- มุมมองลง ระดับสายตาขณะยืน 0 - 15 องศา ล่าง
- มุมมองลง ระดับสายตาขณะนั่ง 0 - 15 องศา ล่าง
- มุมมองที่กลอกจาได้มากที่สุดเมื่อมองล่าง 30 องศา ล่าง
- มุมมองที่สายตาสามรถแยกแยะสีได้ คือ 40 องศา ล่าง
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตาปกติ คือ 70 องศา ล่าง

(2) การมองขณะยืน (The Standing Male Viewer / Workstation Display)

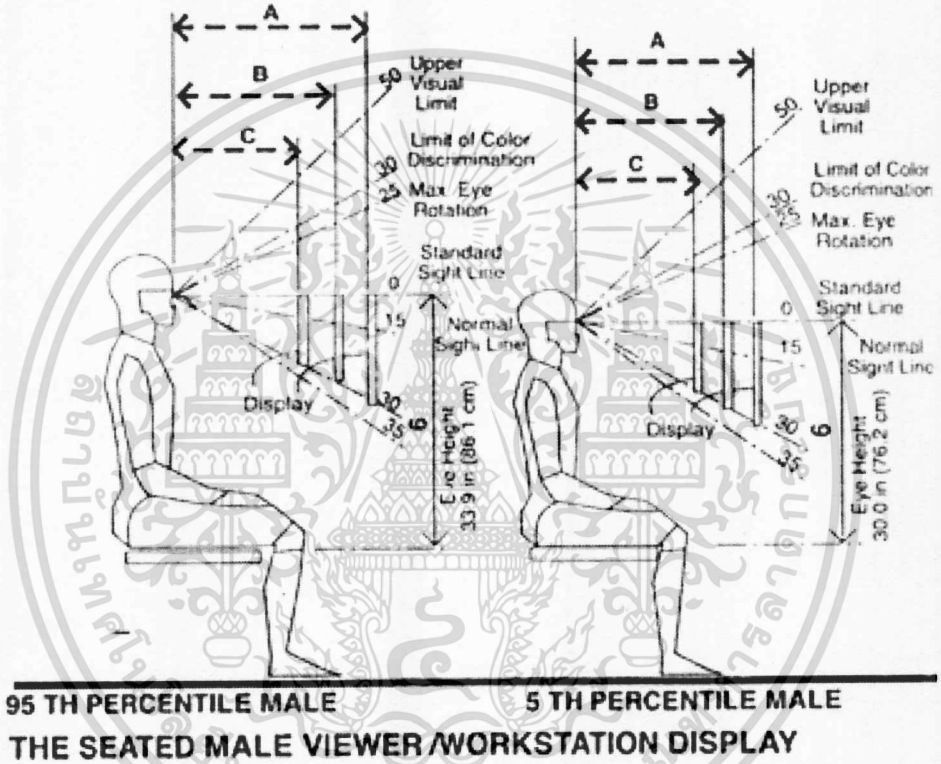
ภาพที่ 2.38 แสดงลักษณะการมองขณะยืน

- ความสูงที่วัดจากพื้นถึงระดับแนวสายตา 10 องศา 174.2 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระดับสายตาปกติ คือ 10 องศา
- มุมมองที่กรอกสายตาได้มากที่สุดเมื่อมองลง คือ 35 องศา เมื่อมองขขึ้น คือ 25 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยกสีได้เมื่อมองขึ้นเป็น 30 องศา
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตา คือ 50 องศา

(3) การมองขณะนั่ง (The Seated Male Viewer / Workstation Display)

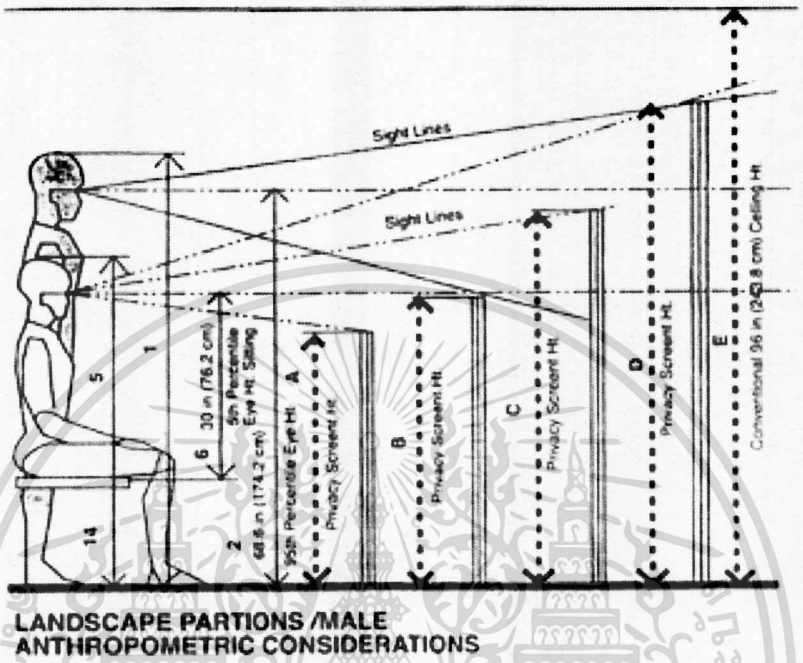
ภาพที่ 2.39 แสดงการมองขณะนั่ง

- ความสูงที่วัดจากใต้เข่าถึงระดับเส้นสายตา 0 องศา คือ 86.1 เซนติเมตร
- ระดับสายตาปกติตือ 25 องศา
- มุมมองที่กรอกสายตาได้มากที่สุดเมื่อมองลงคือ 35 องศา เมื่อมองขึ้น 25 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้เมื่องมองขึ้นเป็น 30 องศา
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตาคือ 50 องศา

(4) ลักษณะการมองที่สัมพันธ์กับระยะทาง (Landscape Partitions / Male Anthropometric

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Considerations)

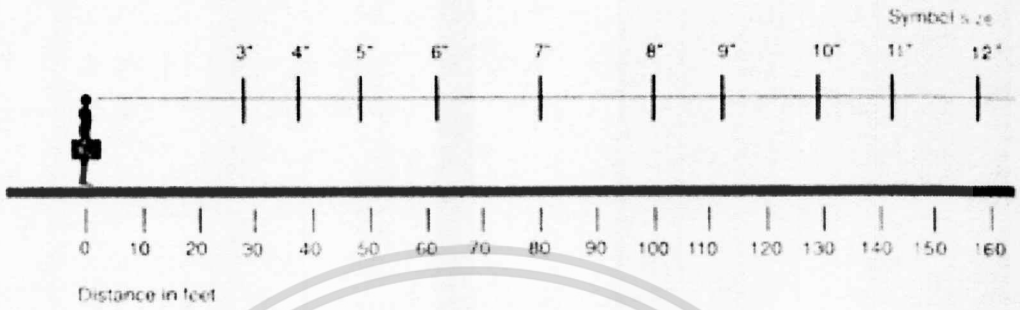

ภาพที่ 2.40 แสดงลักษณะการมองที่สัมพันธ์กับระยะทาง

- สามารถกำหนดความสูงของป้ายสัญลักษณ์ จากความสูงพื้นที่เฉลี่ย 243.8 เซนติเมตร
- มุมมองจากสายตาไปถึงปป้ายไม่ควรเกินระยะ 10 องศา บน

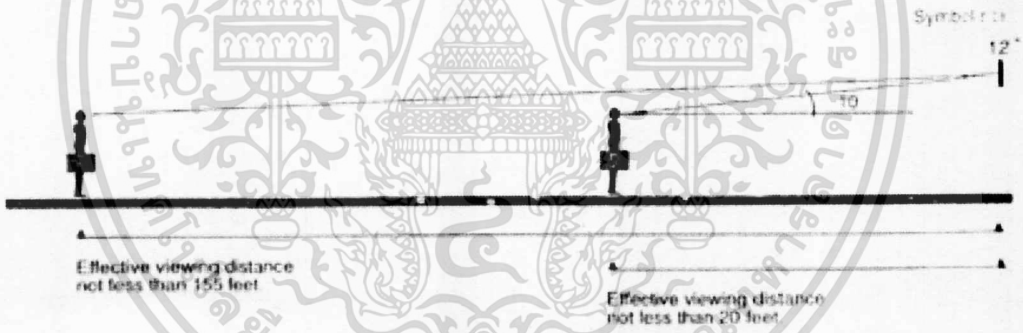
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) เกณฑ์ความสารถในการอ่านที่สัมพันธ์กับระยะทาง

ภาพที่ 2.41 แสดงเกณฑ์ความสารถในการอ่านที่สัมพันธ์กับระยะทาง

การมองเห็นป้ายและอ่านข้อความ ขนาดของตัวอักษรจะต้องมีขนาดที่เหมาะสมจึงสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและเข้าใจ

ภาพที่ 2.42 แสดงตำแหน่งการมองที่ชัดเจนในมุมมองของระดับสายตา

มองจากสายตาไปถึงป้ายไม่ควรเกินระยะ 10 องศา บน ป้ายขนาด 12 นิ้ว ที่จะสามารถมองได้จากระยะไม่เกิน 150 ฟุต และไม่น้อยกว่า 20 ฟุต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 การออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม

คือการออกแบบสื่อในรูปแบบหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และผู้ใช้งานเพื่อสร้างความน่าสนใจของทั้งความรู้สึกที่มีต่อสถานที่ บรรยากาศ ความปลอดภัย การใช้สถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึง Copperate Identity ขององค์กรหรือสถานที่นั้นๆ

(1) Physicality

EGD จะอยู่บนพื้นที่จริง ที่จับต้องได้ สัมผัสได้ มีความหนา มีมิติ (มีด้านแต่ละด้านอย่างชัดเจน) Element ต่างๆในงาน EGD เกี่ยวข้องกับแสงที่ทำให้มีเงาเป็นส่วนของการออกแบบ สามารถที่จะยืนอยู่ข้างหรือมองจากมุมมองที่แตกต่างได้ ทำให้งาน EGD จึงไม่ใช่เพียงแค่งานพิมพ์หรือฉายภาพบนจอ

(2) Scale

ต้องการความเข้าใจเรื่องการใช้ขนาดที่ทั้งเกี่ยวข้องกับตนและสถานที่

(3) Context

งาน EGD จะมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดนรอบ ทั้ง Landscape , Background , ทิศทางของดวงอาทิตย์ , วัสดุหรือ material ที่ใช้ในสถานที่ทางสถาปัตยกรรม

(4) Complexity

ในงาน EGD จะมีความซับซ้อนมาก การจบชิ้นงานแต่ละครั้งต้องทำชิ้นงานเยอะมากแต่ทุกๆชิ้น จะรวมเข้าด้วยกัน แต่ละโปรเจ็กจะต้องใช้ความรู้เกี่ยววัสดุ และ เทคนิก อาจจะรวมไปถึงความรู้ทางวิศวกรรมที่หลากหลาย

(5) Viewed in motion

EGD บ่อยครั้งจะถูกพบเห็น ทำความเข้าใจ และใช้งานขณะที่ผู้คนอยู่ในการเคลื่อนไหว เช่น คนที่ใช้รถยนต์ คนเดิน ต่างก็มีความต้องการต่างกัน ผลงานการออกแบบจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพจากหลายๆทิศทาง เพื่อการดูแลและทำความเข้าใจได้ทั้งจากระยะไกลและใกล้

(6) Durability

การออกแบบ EGD ต้องถูกใช้ได้ในระยะเวลายาวนาน ต้องทนทานเป็นปีไม่ว่าวัสดุใด ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม

(7) The environment

เงื่อนไขของแสงที่มีเปลี่ยนแปลงระหว่างวัน ความชื้น อากาศริมทพเล แสงแดดที่มีผลต่อการมองเห็นสีที่มีความแตกต่างกันเมื่ออยู่กลางแดดกับในที่ร่ม EGD จึงต้องทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

(8) Teamwork

EGD จำเป็นต้องทำงานร่วมกับทั้ง สถาปนิก ภูมิสถาปนิก นักออกแบบแสง และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นๆ

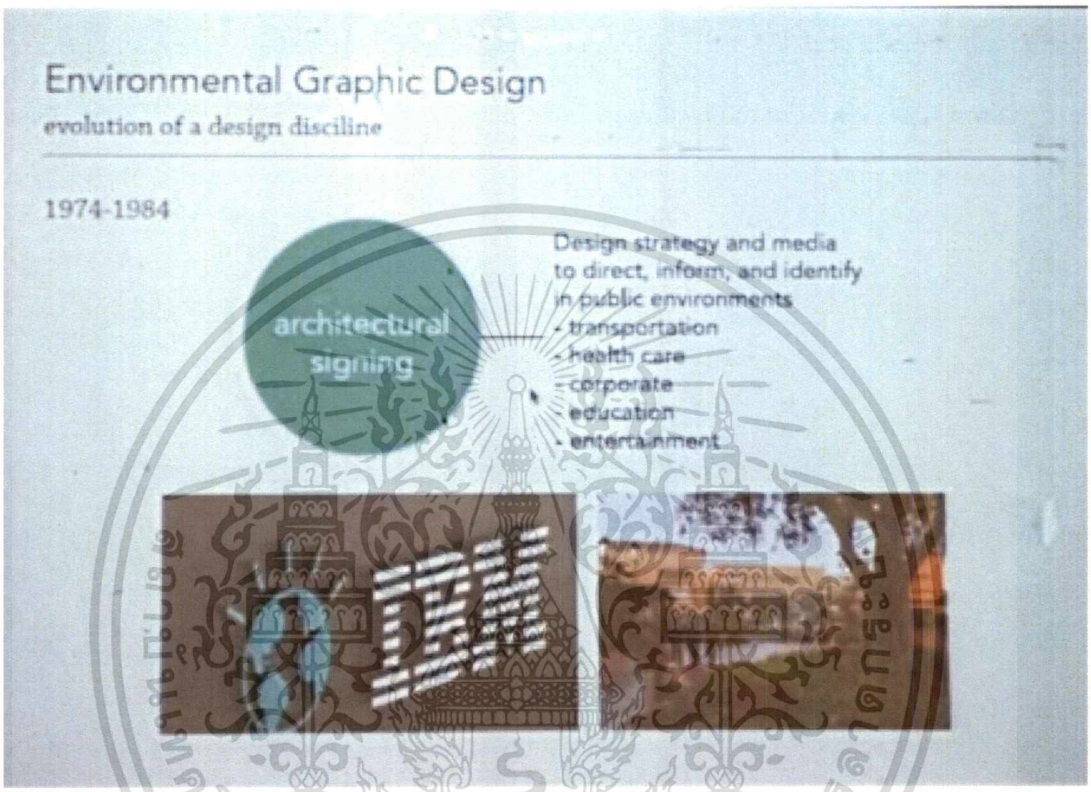
(9) Production time

ในโครงการออกแบบ EGD ต้องใช้เวลาเป็นปี หรือมากกว่านั้นที่จะออกแบบ ปรับปรุงแก้ไข จนทำให้โครงการสำเร็จ ซึ่งกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์จะทำงานขนานไปกับงานสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

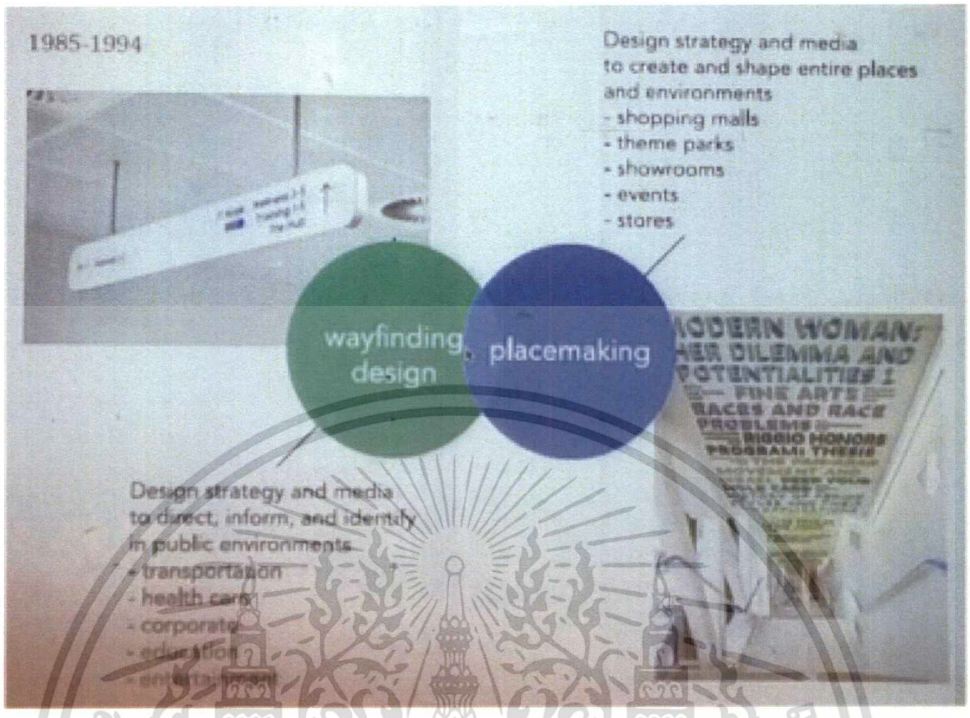
(10) Part of something bigger

ตัวโครงการ EGD นั้นไม่ได้จบที่ตัวงานเองเท่านั้น แต่จำเป็นสำหรับสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า ตึกสูง สนามบิน สวนสาธารณะ เมือง ความซับซ้อนของโครงการที่เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบสถานที่

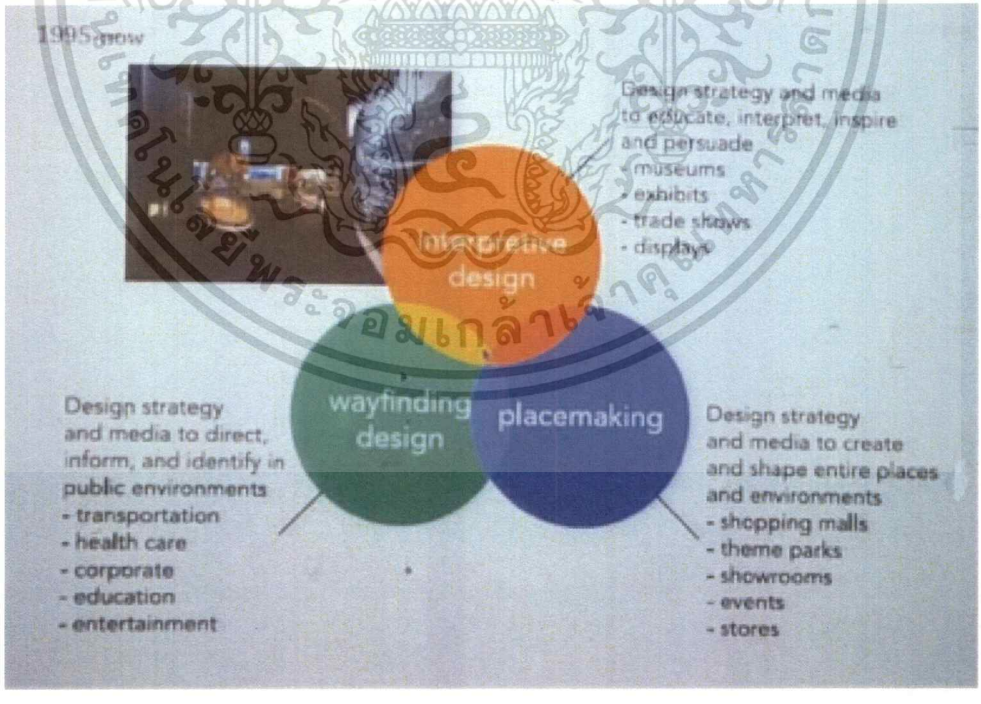

ภาพที่ 2.43 แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.44 แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 2

ภาพที่ 2.45 แสดงข้อมูลการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Placemaking = Branding / Corporate Identity + Environment

ในการทำงาน EGD ผู้ออกแบบต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเมื่อต้องหาทางผสมผสานกับระหว่า branding , wayfinding , environment ในบางครั้ง กลยุทธ์ของ brand หรือ identity ต้องถูกนำมาปรับใช้ในระบบของ EGD ลูกค้าจะเตรียม guideline ต่างๆ ให้สำหรับการใช้ logo , color , fonts , symbols และอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับ brand และผู้ออกแบบต้องตัดสินใจว่าเมื่อใด ที่ไหน ที่ชิ้นส่วนต่างๆ ของ brand จะถูกปรับใช้อย่างเหมาะสม ถ้าองค์ประกอบต่างๆ ของ brand ที่อยู่ใน guideline ไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสภาพแวดล้อม ผู้ออกแบบสามารถที่จะมีข้อเสนอแนะ พูดคุยเพื่อปรับเปลี่ยน brand strategy ได้ รวมไปถึงผู้ออกแบบสามารถที่จะออกแบบ brand identity ใหม่ได้ด้วยเพื่อใช้งานให้เหมาะสมกับกราฟิกในสภาพแวดล้อม เพราะจะทำให้ brand element ถูกเชื่อมโยงและทำงานร่วมกับ EGD และทำให้เกิดประสบการณ์ที่ดีกับ brand แบบองค์รวม การออกแบบ EGD ที่ดีไม่เพียงแค่เป็นการนิยามสถานที่แต่เป็นการทำให้มีเสน่ห์ดึงดูดและเชื่อมโยงกับกลุ่มลูกค้า หรือผู้มาเยือน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การดำเนินการออกแบบ

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบในบทที่ 2 ทำให้ได้ทราบถึงความต้องการและขอบเขตในการออกแบบ การดำเนินการออกแบบแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

3.1 การวิเคราะห์สรุปข้อมูลที่ใช้ในการออกแบบ

3.2 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบ

3.3 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 1 : แบบร่างในช่วงแรก(IDEA SKETCH)

3.4 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 2 : พัฒนาแบบร่างในช่วงแรก(DEVELOP SKETCH)

3.5 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 3 : แบบร่าง

3.6 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 4 : พัฒนาแบบร่าง

3.1 สรุปขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการออกแบบ

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์และข้อมูลคุณค่าของร้านอุไรเบญจรงค์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม สามารถวิเคราะห์ข้อข้อมูลเนื้อหาที่ใช้ในการออกแบบ ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลของร้านอุไรเบญจรงค์

รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุป โดยได้เป็นข้อมูลดังต่อไปนี้

มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยจะ เน้นเบญจรงค์ที่มีลวดลายโบราณ
ในสมัยรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 5 แต่มีการออกแบบลวดลายใหม่ๆ
เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เช่น ลายตลาดน้ำ และการละเล่นสงกรานต์
เป็นต้น

สืบสานงานโบราณ สู่ลวดลายประเพณีพื้นบ้าน
เพื่อเป็นตำนานเล่าขาน ต่อไปทุกยุคสมัย

สืบสานงานโบราณ สู่ลวดลายประเพณีพื้นบ้าน
เพื่อเป็นตำนานเล่าขาน ต่อไปทุกยุคสมัย

สืบสาน งานโบราณ
สู่ลวดลายประเพณีพื้นบ้าน
เพื่อเป็นตำนานเล่าขาน
ต่อไปทุกยุคสมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ก่อนนั้น...
ถ้วยชามเบญจรงค์ยังไม่เป็นที่รู้จักของชาวบ้านทั่วไป
เพราะจำกัดอยู่แต่ในราชสำนักเท่านั้น
เป็นของสูงล้ำค่า ที่ริงสรรค์อย่างประณีตจากฝีมือช่างหลวง
สมัยก่อนคนที่ทำเครื่องเบญจรงค์มีน้อยมาก

แต่เมื่อ โรงงานเสถียรภาพ เลิกกิจการไป
ช่างฝีมือจึงมารวมกลุ่มกัน
สร้างงานในชุมชนมาจนถึงทุกวันนี้
เป็นต้นแบบของการผลิต เครื่องเบญจรงค์ ในประเทศไทย

รวบรวมเนื้อหาในส่วนของ ภาพรวม เป็น TEXT
รวบรวมเนื้อหาในส่วนของ DETAIL เป็น TEXT
เพื่ออธิบายเนื้อหาของงาน

ภาพที่ 3.1 สรุปข้อมูลภูมิปัญญาร้านอุไรเบญจรงค์

ระยะที่ 1 สมัยกรุงศรีอยุธยา

เครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทองสมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับอิทธิพลอย่างมากจากลักษณะการเขียนสีเขียนลายแบบศิลปะของจีน มีการประยุกต์ลวดลายแบบจีนร่วมกับแบบของไทย ซึ่งลวดลายที่มีความนิยมมากในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้แก่ลายเทพนม และลายนรสิงห์ประกอบกัน มีลายประกอบที่นิยมคือลายช่อเปลว ที่มีลักษณะเหมือนลายกระหนกโดยตัดทอนรายละเอียดออก และมีลักษณะเหมือนลายเปลวไฟของจีนอย่างมาก พื้นลายนิยมลงสีดำ ตัวภาชนะที่นิยมนำมาทำเครื่องเบญจรงค์เป็นชามทรงบัวเคลือบสีเขียว เขียนลาย ลูกคั่นที่ขอบปากเป็นแถบสีแดง ลายดอกไม้สลับใบไม้ และที่สาคัญคือนิยมเขียนลายลูกคั่นที่ขอบปากด้านในของชาม

โดยมีมูลเหตุจากการติดต่อการค้าขายกับชาวจีน มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและเครื่องราช-บรรณาการ ซึ่งกันและกัน ทำให้มีการเผยแพร่ศิลปะ และวัฒนธรรมกันจากความสัมพันธ์

ต่อมาก็มีการคิดประดิษฐ์ลวดลายใหม่ประกอบลายเทพนมที่นิยม ได้แก่ ลายครุฑ ลายราชสีห์ ลายหน้าสิงห์ รวมทั้งมีลายหลักที่มีการผูกลาย ขึ้นใหม่ได้แก่ ลายกินรี ลายหนุมาน ลายกลีบบัว ส่วนภาพประกอบลายที่นิยมคือลาย ก้านขดสีเขียวอมฟ้า รูปแบบที่นิยมใช้คือ ชามทรงบัวสีขาว และไม่เขียนลายลูกคั่นที่ปากชามด้านใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะที่ 2 สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ถือว่าเป็นยุคสมัยที่เครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทองเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากในระยะนี้ประเทศไทยว่างเว้นจากการศึกสงคราม มีการสร้างวัดและศาสนสถานหลายแห่ง อีกทั้ง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ทรงสนพระทัยในด้านศิลปะ ทรงนิยมเครื่องลายน้ำทอง มีการคิดลวดลายใหม่ สำหรับการเขียนเครื่องลายน้ำทอง ที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะของจีน เช่น ลายดอกกุหลาบประกอบลาย ผีเสื้อ นก และดอกไม้ ใบไม้ ที่มีลักษณะเลียนแบบธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งลายครุฑยุดนาคที่เป็นตราพระราชลัญจกรประจำพระองค์รัชกาลที่ 2 ประกอบกับการที่ประเทศจีนมีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเขียนสีจากเตาเผาหลายแห่งที่มีฝีมือดี

ระยะที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทองลดความนิยมลงในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยนิยมเครื่องลายครามและเครื่องปั้นดินเผาเขียนสีจากยุโรปที่มีสีสันอ่อนหวาน ลายดอกไม้เลียนแบบธรรมชาติ และถือเป็นยุคสุดท้ายของเครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทองในสมัยรัชกาลที่ 5 แต่พร้อมกันนั้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้ กรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ ได้ผลิตเครื่องเบญจรงค์และลายน้ำทองได้ในประเทศไทย ซึ่งลวดลายที่นิยมในสมัยนี้เป็นลายน้ำทองประเภทลายเครือเถา ลายดอกพุดตาน และลายเกล็ดกระดองเต่า รวมทั้งลวดลายที่เป็นเรื่องราวตามแบบตะวันตก แต่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยคือเป็นลายไทยจากเรื่องราวของวรรณคดีไทย

ระยะที่ 4 สมัยรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

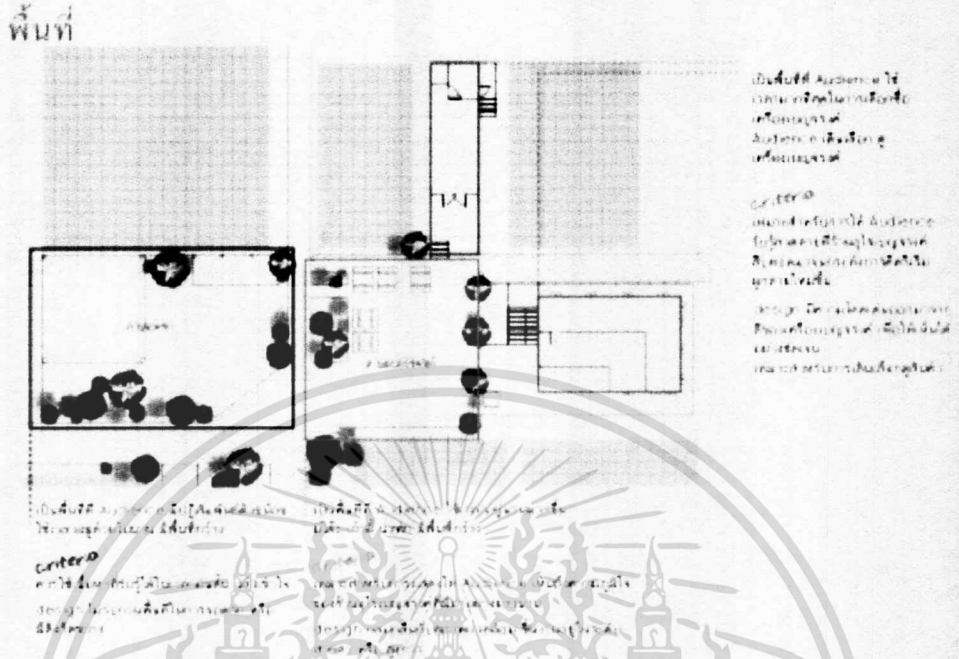
เครื่องเบญจรงค์เป็นสินค้าเพื่อประโยชน์ใช้สอยในแต่ละท้องถิ่น เครื่องเบญจรงค์มีปรากฏในหลายพื้นที่ เช่น ลำปาง สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาครสมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร สมุทรสาครและสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศไทย ในปัจจุบันมีการผูกลวดลายใหม่ขึ้นเป็นลวดลายวัฒนธรรมและประเพณีไทย

ภาพที่ 3.2 สรุปข้อมูลเอกลักษณ์ภูมิปัญญาร้านอุไรเบญจรงค์

3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลยุคของเครื่องเบญจรงค์

รวบรวมข้อมูลยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ นำมาวิเคราะห์เพื่อนำยุคสมัยที่เครื่องเบญจรงค์มีความเปลี่ยนแปลงและเป็นที่น่าจดจำมากที่สุด เพื่อนำมาเผยแพร่ ได้สรุปออกมาเป็น 4 ยุค ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.3 สรุปเนื้อหายุคเครื่องเบญจรงค์ 4 ยุค

3.2 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบ

จากการศึกษาข้อมูลของทางร้านอุไรเบญจรงค์ได้แบ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

REQUIREMENT

เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาไทยเครื่องเบญจรงค์ เรื่องลวดลายและยุคสมัย ของเครื่องเบญจรงค์ ที่เป็นภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์ ทำให้ตัวร้านอุไรเบญจรงค์ดูมีภูมิความรู้เพื่อเหมาะแก่การเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดเรื่องราวเครื่องเบญจรงค์ได้

LIMITATION

ต้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของร้านอุไรเบญจรงค์

CRITERIA

Identity	TEXT Placemaking	แสดงข้อความ เห็นข้อความชัดเจน แสดงออกถึงความเป็นเบญจรงค์ ด้วยสีสัน การจัดวาง รูปทรง เทคนิค
ภาพรวม	ภาพประกอบ Placemaking	อยู่รวมกันเพื่อมองเห็นเนื้อหาได้อย่างลื่นไหล ดึงจุดเด่นของแต่ละยุค ภาพเข้าใจง่าย ไม่แย่งความโดดเด่นของ identity มองแล้วกลมกลืนกัน สามารถมองได้หลายมุม เห็นมิติของเส้น สี ชิ้นงานอยู่สูงกว่าระดับสายตา หรือ เท่ากัน อยู่คงทนต่อสภาพอากาศกลางแจ้ง
detail	ภาพประกอบ Placemaking	ใช้ลวดลายที่นิยมของแต่ยุคสมัยโดยเป็นลวดลายที่นิยมของร้านอุไรเบญจรงค์ ไม่แย่งความโดดเด่นของ ภาพรวม อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นง่าย ชิ้นงานกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม อยู่คงทนต่อสภาพอากาศกลางแจ้ง
สรุป	TEXT Object	เนื้อหาโดยย่อที่ครบถ้วย สามารถอธิบายงานได้ ให้เป็นของที่ระลึกแก่ Audience

ภาพที่ 3.4 สรุปเกณฑ์พื้นที่ที่ใช้ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 1 : แบบร่างครั้งที่ 1 (IDEA SKETCH)

ในการออกแบบขั้นต้น ใช้วิธีการร่างแบบในช่วงแรก(Idea Sketch) เพื่อสร้างแนวคิดหาวิธีการให้มีความหลากหลายที่สุด โดยแบ่งแนวทางการออกแบบเป็น 2 แนวทาง โดยมีการออกแบบตามหลักที่ถอดออกมาจากร้านอุไรเบญจรงค์

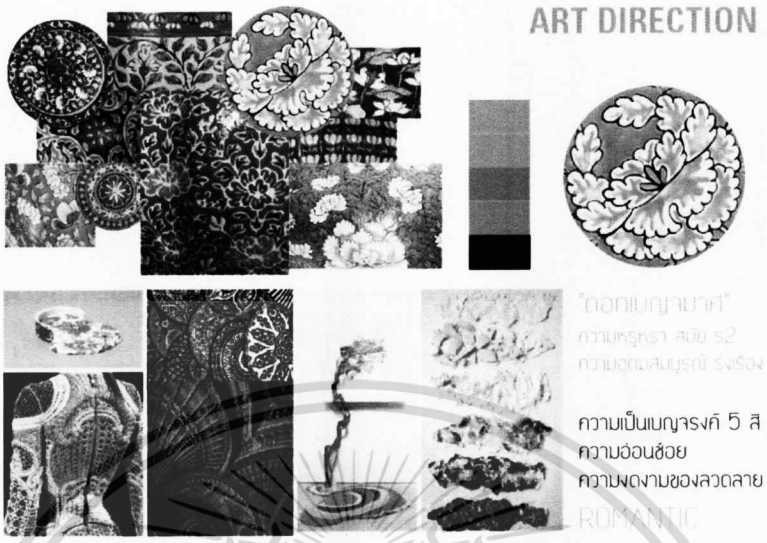

ภาพที่ 3.6 มูด(mood) ที่ใช้ในการออกแบบ

3.3.1 แนวทางในการออกแบบ

แนวทางในการออกแบบ ในช่วงแรก (idea sketch) ได้แบ่งการออกแบบออกเป็น 2 แนวทาง คือ โรแมนติก(Romantic) ซึ่งมีลวดอ่อนช้อย และ คลาสสิก(Classic) ซึ่งมีความโบราณของงานหัตถกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

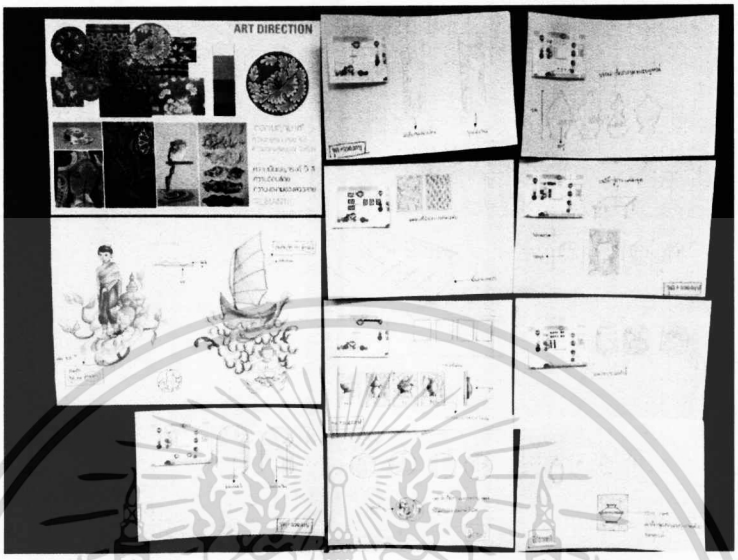
ภาพที่ 3.7 แนวทางที่ 1 ในการออกแบบ

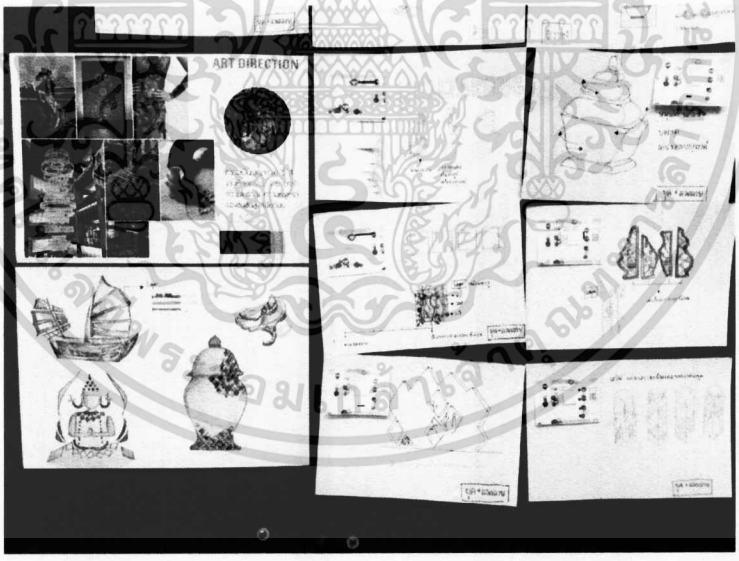
ภาพที่ 3.8 แนวทางที่ 2 ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 แบบร่างครั้งที่ 1 (Idea Sketch)

ภาพที่ 3.9 แบบร่างครั้งที่ 1 ของการออกแบบแนวทางที่ 1

ภาพที่ 3.10 แบบร่างครั้งที่ 1 ของการออกแบบแนวทางที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

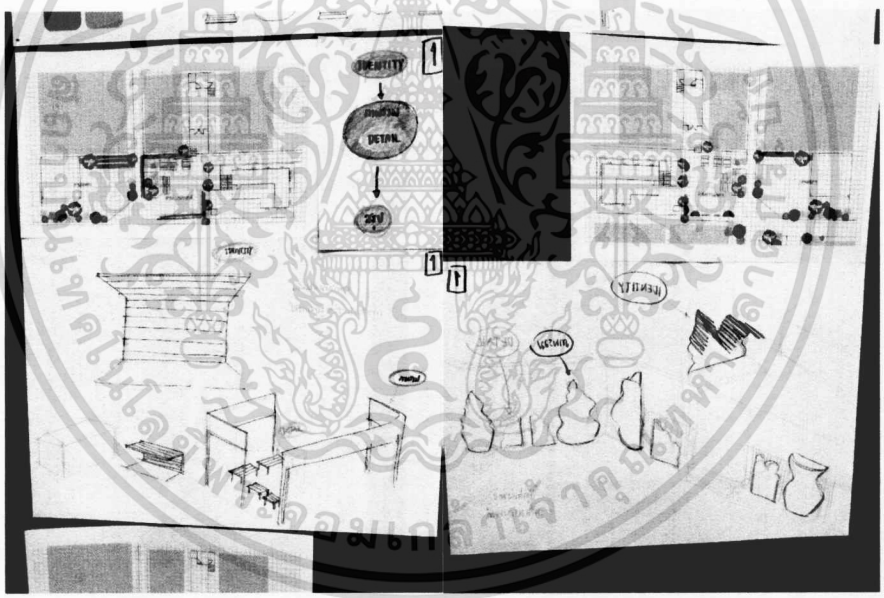
โดยการออกแบบแบบร่างครั้งที่ 1 ได้ออกแบบโดยมองถึงการใช้ลวดลายและรูปทรงของเครื่องเบญจรงค์เป็นหลัก จึงไม่ได้นึกถึงการมองภาพรวมของการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายก่อน จึงได้มีการปรับเปลี่ยนการวางตำแหน่งของชิ้นงาน โดยยังสามารถนำชิ้นงานในส่วนของแบบร่างครั้งที่ 1 เข้าไปปประยุกต์ใช้กับแบบร่างครั้งที่ 2 ได้

3.4 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 2 : แบบร่างครั้งที่ 2 (SKETCH)

ขั้นตอนแบบร่างครั้งที่ 2 ได้เลือกแบบร่างในครั้งที่ 1 เพื่อนำมาพัฒนาต่อ โดยเลือกการวางตำแหน่งของงานในพื้นที่จากการเดินของกลุ่มเป้าหมาย และการนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการออกแบบงานที่ได้กำหนดเอาไว้ในขอบเขตของโครงการ โดยได้วางแนวทางออกเป็น 3 แบบ

3.4.1 พัฒนาแบบแนวทางที่ 1

โดยการนำเนื้อหาของเอกลักษณ์ของร้านอุไรเบญจรงค์ขึ้นเป็นอันดับแรก ตามด้วยเนื้อหาของยุคสมัยเครื่องเบญจรค์และลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ ตามด้วยการสรุปเนื้อหาเป็นอันดับสุดท้าย

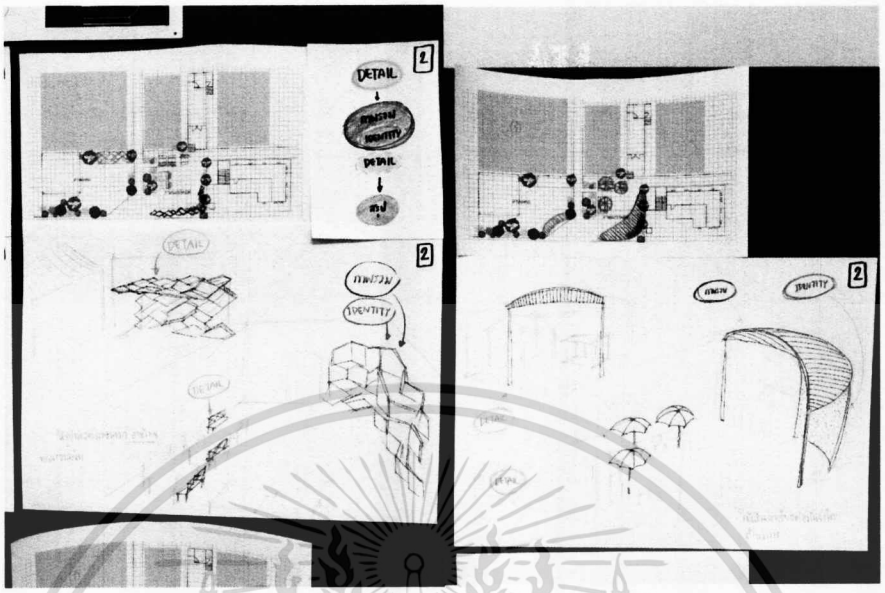

ภาพที่ 3.11 พัฒนาแบบแนวทางที่ 1

3.4.2 พัฒนาแบบแนวทางที่ 2

โดยการนำเนื้อหาลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ขึ้นเป็นอันดับแรก ตามด้วยเนื้อหาของยุคสมัยเครื่องเบญจรค์และเอกลักษณ์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตามด้วยเนื้อหาลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ ตามด้วยการสรุปเนื้อหาเป็นอันดับสุดท้าย

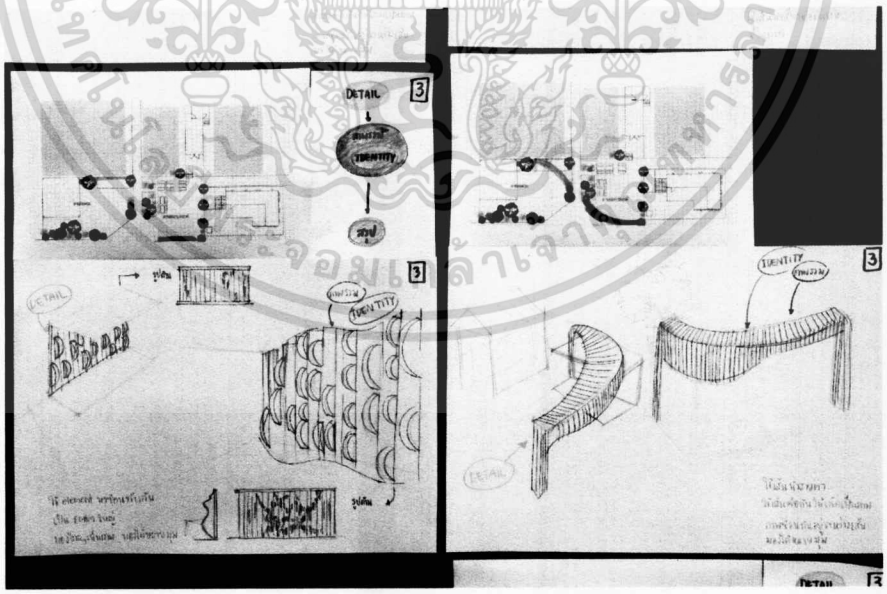
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

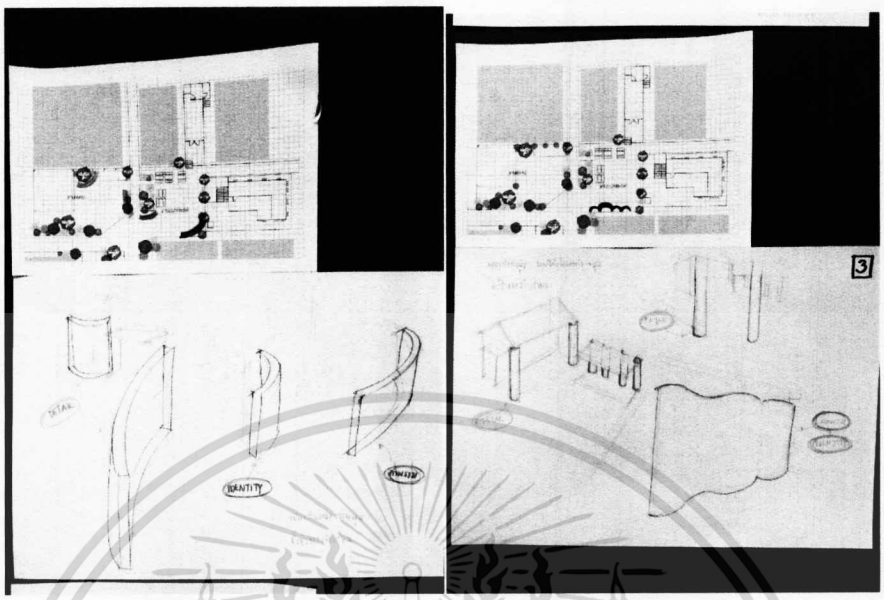
ภาพที่ 3.12 พัฒนาแบบแนวทางที่ 2

3.4.3 พัฒนาแบบแนวทางที่ 3

โดยการนำเนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ขึ้นเป็นอันดับแรก ตามด้วยเนื้อหาของยุคสมัยเครื่องเบญจรค์และเอกลักษณ์ของร้านอุไรเบญจรงค์ ตามด้วยการสรุปเนื้อหาเป็นอันดับสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.13 พัฒนาแบบแนวทางที่ 3

โดยแบบร่างครั้งที่ 2 ได้มีการออกแบบชิ้นงานให้เชื่อมโยงกับพื้นที่มากขึ้น โดยใช้หลักการของการมองจากภาพรวมก่อน ว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถรับรู้ข้อมูลจากจุดไหนได้บ้าง จากการออกแบบครั้งที่ 2 ได้เล็งเห็นว่าการใช้พื้นที่ในส่วนของลานจอดรถซึ่งกลุ่มเป้าหมายไม่ได้ใช้เวลากับพื้นที่ส่วนนี้มากนัก จึกได้ตัดการวางงานออกแบบไว้บริเวณพื้นที่ลานจอดรถ

3.5 ขั้นตอนการออกแบบขั้นที่ 3 : แบบร่าง

ขั้นตอนการออกแบบแบบร่างโดยได้เลือกการออกแบบตามแนวทางของร้านอุไรเบญจรงค์ โดยได้เลือกแนวทางการออกแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา โดยเลือกตั้งงานในพื้นที่เหมาะสมกับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

3.5.1 แนวทางการออกแบบ

แนวทางในการออกแบบใช้กระบวนการลงสีตามการเขียนสีของเครื่องเบญจรงค์แต่ละยุคสมัย โดยการแบ่งยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ออกเป็น 4 ช่วง และทำการวิเคราะห์การเขียนสีของเครื่องเบญจรงค์แต่ละยุคสมัย สามารถแบ่งการเขียนสีได้ตามรูปภาพด้านล่างนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การนำเสนอผลงานการออกแบบ

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ผลสรุปนำไปสู่การดำเนินการออกแบบในบทที่ 3 ได้เป็นผลงานการออกแบบนำเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบศิลปนิพนธ์ในรูปแบบของแผ่นนำเสนองาน ชิ้นงานทนี่เป็นต้นแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์

4.2 ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์

4.3 ต้นแบบของที่ระลึก ขนาด 1:1

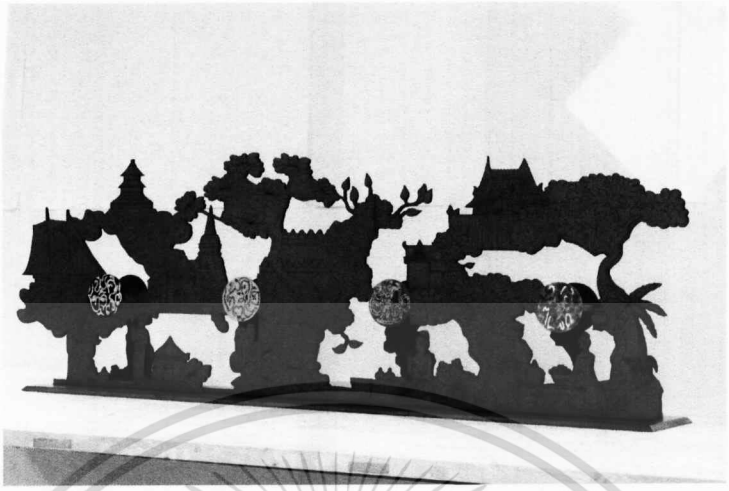
4.1 ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์

สื่อในสภาพแวดล้อมบอกเล่าเรื่องราวยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ โดยได้ออกแบบสื่อในรูปแบบของผนังลอย ใช้การแกะสลักไม้อัดสัก ขนาดยาว 6 เมตร สูง 2 เมตร โดยมีแผ่นเบญจรงค์ ขนาด กว้าง 40 ยาว 40 เซนติเมตร เป็นการแบ่งยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 4.1 ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 ต้นแบบสื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:5

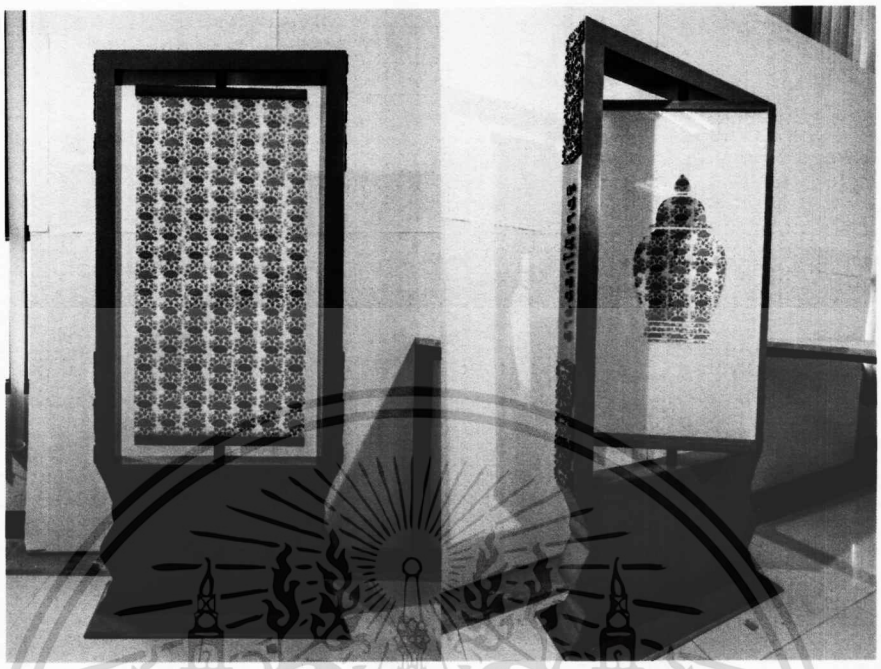
4.2 ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์

สื่อในสภาพแวดล้อมบอกเล่าเรื่องราวลวดลายของเครื่องเบญจรงค์ โดยออกแบบให้เป็นไม้ โชว์ลวดลายด้วยกระจกฝ้าเป็นลายเครื่องเบญจรงค์ ด้านหนังเจาะช่องเป็นรูปทรงโถ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถมองเห็นลายเมื่ออยู่ในรูปทรงของโถต่างๆ ได้ มีขนาด สูง 160 เซนติเมตร กว้าง 60 เซนติเมตร

ภาพที่ 4.3 ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.4 ต้นแบบสื่อสิ่งของในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ขนาด 1:1

4.3 ต้นแบบของที่ระลึก ขนาด 1:1

ของที่ระลึก 1 ชุด โดยได้จัดทำเป็น 4 ชิ้น ออกบบลวดลายโดยได้ดึงเอกลักษณ์ของแต่ละยุคสมัยมาเขียนลวดลาย แบ่งเป็น 4 ยุค ได้แก่ กรุงศรีอยุธยา รัชกาลที่ 2 รัชกาลที่ 5 และ รัชกาลที่ 9

ภาพที่ 4.5 ต้นแบบของที่ระลึก ขนาด 1:1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การสรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ของอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร มีการสรุปผลอภิปราย และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 ผลงานการออกแบบที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ

5.2 การอภิปรายผลงานการออกแบบ

5.3 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจศิลปะนิพนธ์

5.4 ข้อเสนอแนะจากผู้จัดทำโครงการฯ

5.5 การแก้ไขผลงานการออกแบบ

5.1 ผลงานการออกแบบที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ

จากการดำเนินโครงการออกแบบสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์ ของอุไรเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการออกแบบชิ้นงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน จึงได้รวบรวมผลงานออกแบบทั้งหมดไว้ดังนี้

5.1.1 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์

ชิ้นงานออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ ได้ออกแบบเป็นผนังลอยโดยใช้การแกะสลักภาพเป็นภาพประกอบ เล่าเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์แต่ละยุค มีคำอธิบายของแต่ละยุคไว้ด้านหลังของชิ้นงานเพื่อกลุ่มเป้าที่สนใจรับรู้เรื่องราว ถึงการสืบทอดลวดลายจากโบราณและการใช้เครื่องเบญจรงค์จากโบราณจนถึงปัจจุบัน

5.1.2 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์

ชิ้นงานออกแบบสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ได้ออกแบบเป็นแท่นโชว์ลายเครื่องเบญจรงค์ 15 แท่น 15 ลวดลาย โดยแบ่งการจัดวางเป็นแต่ละยุคสมัย นำเอาเรื่องราวของภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์ที่มีการเขียนลาย 15 ลายมานำเสนอแก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ถึงภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์ และด้านหลังของแท่นได้ออกแบบเป็นการเจาะรูปทรงของโถต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นลวดลายเมื่อนำมาอยู่บนโถต่างๆ

5.1.3 ของที่ระลึก

ชิ้นงานของที่ระลึก ได้ออกแบบเป็น 2 ชุด ได้แก่

(1) จานลวดลายยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ 4 ลวดลาย 1 ชุด

(2) ที่ทับกระดาษลวดลายยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ 4 ลวดลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 การอภิปรายผลงานการออกแบบ

จุดเด่น

งานออกแบบใช้หลักการของความงามของลวดลายเครื่องเบญจรงค์ที่อ่อนช้อย งานหัตถกรรมอันประณีตบรรจง ที่ถูกสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และลวดลายที่หลากหลายทั้งลวดลายโบราณและลวดลายปัจจุบัน ที่ร้านอุไรเบญจรงค์ได้สืบทอดและได้ผูกลายขึ้นมาใหม่ ซึ่งตัวงานออกแบบได้เล่าเรื่องราวสะท้อนถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องเบญจรงค์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจุบัน ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวด้วยภาพแกะสลักไม้บนผนังลอย เน้นที่ภาพประกอบที่มีการเล่าเรื่องราวตามการเขียนลายแบบเบญจรงค์ เพื่อให้เห็นถึงความงามและความโบราณเก่าแก่ของเรื่องราว โดยนำข้อมูลตัวหนังสือไว้ที่ด้านหลังของภาพ เพื่อให้ลูกค้าที่อยากทราบเรื่องราวเดินชมหรืออ่านได้อย่างรู้เรื่อง

ตัวลายเครื่องเบญจรงค์ ถูกออกแบบให้มีการโชว์ลาย เพื่อให้ลูกค้าที่ผ่านเข้ามาสามารถเดินชมลวดลายที่ร้านอุไรเบญจรงค์ได้สืบทอดการเขียนทั้งลายโบราณและลายปัจจุบันได้อย่างเด่นชัด โดยมีการดูลายพร้อมรูปทรงของโถชนิดต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบและสามารถให้ลูกค้าเลือกลาย และเลือกโถเพื่อนำไปเขียนลายที่ชื่นชอบได้

ของที่ระลึกสำหรับลูกค้าที่ซื้อเครื่องเบญจรงค์ เป็นชิ้นงานจานเบญจรงค์ที่มีลวดลายที่ขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะ 4 ลาย โดยและละลายจะสื่อถึงแต่ละยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

ข้อด้อย

ขาดการศึกษาข้อมูลด้านสัดส่วน การมองเห็นของมนุษย์

5.3 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจศิลปนิพนธ์

(1) ตัวงานออกแบบเล่าเรื่องยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ ในส่วนของระดับสายตาการอ่านข้อความของมนุษย์ ที่ออกแบบมาทำให้การอ่านยากเกินไป ความปรับให้มีการเอียงขึ้นเพื่อนให้เห็นตัวหนังสือได้ชัดเจน

(2) ตัวงานโชว์ลวดลายเครื่องเบญจรงค์ควรมีความสูงมากขึ้น เพื่อให้มองเห็นลายได้ชัด และยังขาดสื่อสารของลายกับร้านอุไรเบญจรงค์ ทำให้ตัวงานขาดเอกลักษณ์ของร้านอุไรเบญจรงค์ไป

(3) ควรเพิ่มของที่ระลึกเพื่อลูกค้าที่ได้มาซื้อของด้วย เพื่อให้ได้รับของกลับไปเป็นของชิ้นเล็กๆน้อยๆ เพื่อความประทับใจของลูกค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 ข้อเสนอแนะจากผู้จัดทำโครงการฯ

(1) สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ สามารถออกแบบให้สามารถมองมุมอื่นๆ ได้สวยงามมากยิ่งขึ้น

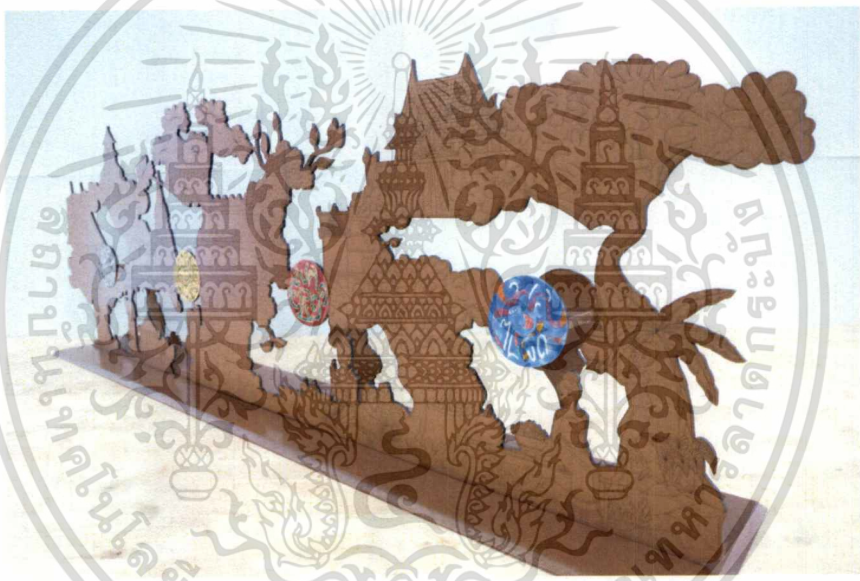
(2) สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ สามารถออกแบบให้ออกมาเป็นรูปทรงอื่นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือรูปทรงของเครื่องเบญจรงค์

(3) ของที่ระลึกสามารถนำเนื้อลวดลายของเครื่องเบญจรงค์สอดแทรกเข้าไปได้

5.5 การแก้ไขผลงานการออกแบบ

จากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ จึงได้มีการแก้ไขผลงานออกแบบดังนี้

5.5.1 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.1 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ ก่อนแก้ไขผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.2 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคของเครื่องเบญจรงค์ หลังแก้ไขผลงาน

จากการแก้ไขผลงาน ได้ปรับคำอ่านด้านหลังของชิ้นงานออกแบบให้มีมุมเงยขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านข้อความได้

5.5.2 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.3 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ ก่อนแก้ไขผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.4 สื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์ หลังแก้ไขผลงาน

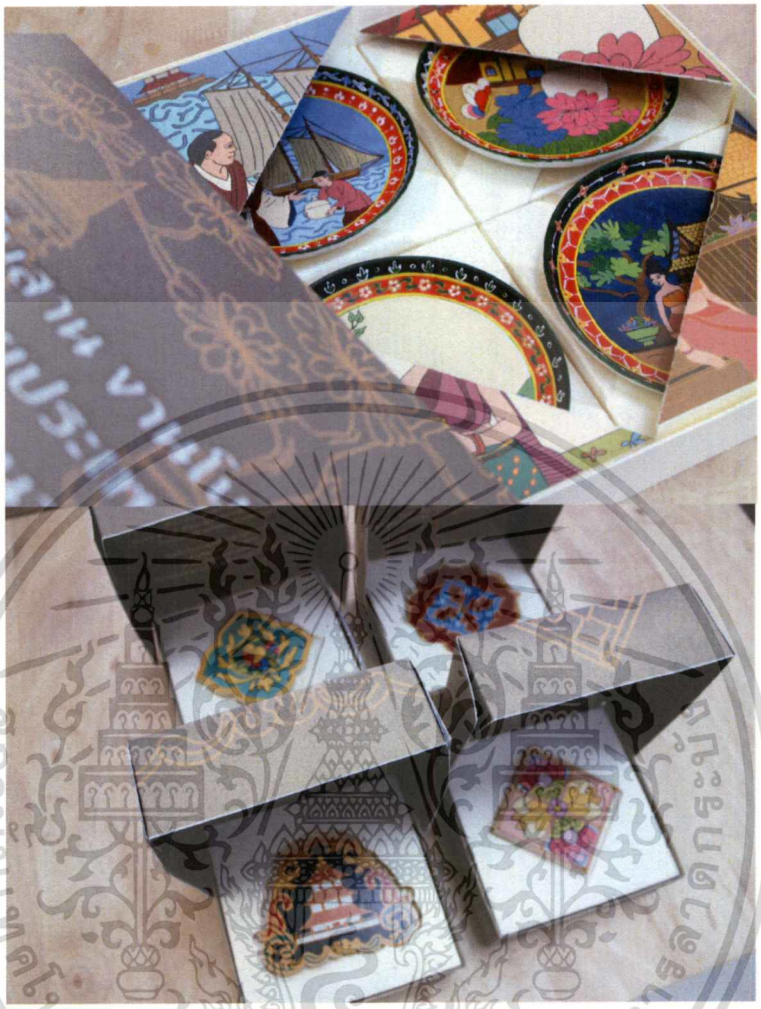
จากผลงานการออกแบบ ได้แก้ไขผลงานโดยปรับขนาดให้มีความสูงขึ้น จาก 160 เซนติเมตร เป็น 180 เซนติเมตร แลแลวดลายที่โชว์ของเครื่องเบญจรงค์ ได้เพิ่มเนื้อหาการเล่าเรื่องราวภูมิปัญญาของร้านอุไรเบญจรงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ และด้านหลังของลวดลายได้ออกแบบให้มีการเจาะรูของรูปทรงโถต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มองเห็นลวดลายเมื่ออยู่กับรูปทรง

5.5.3 ของที่ระลึก

ภาพที่ 5.5 ของที่ระลึก ก่อนเพิ่มเติมผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.6 ของที่ระลึก หลังเพิ่มเติมผลงาน

ของที่ระลึกได้เพิ่มเติมชิ้นงานให้มีทั้งหมด 2 ชุด โดยชุดแรกออกแบบเป็นจานลวดลายยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์ ให้กลุ่มเป้าหมายที่ซื้อเครื่องเบญจรงค์ราคา 10,000 บาทขึ้นไป และชุดที่ 2 เป็นที่ทับกระดาษ 4 ชิ้น แจกให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มาซื้อเครื่องเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ฤดี นิยมรัตน์. (2554). รายงานการวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์ไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นางสรินทร์ อรอมรรัตน์. (2556). แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาและคุณค่าของเครื่องถ้วยเบญจรงค์ไทย.คณะครุศาสร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

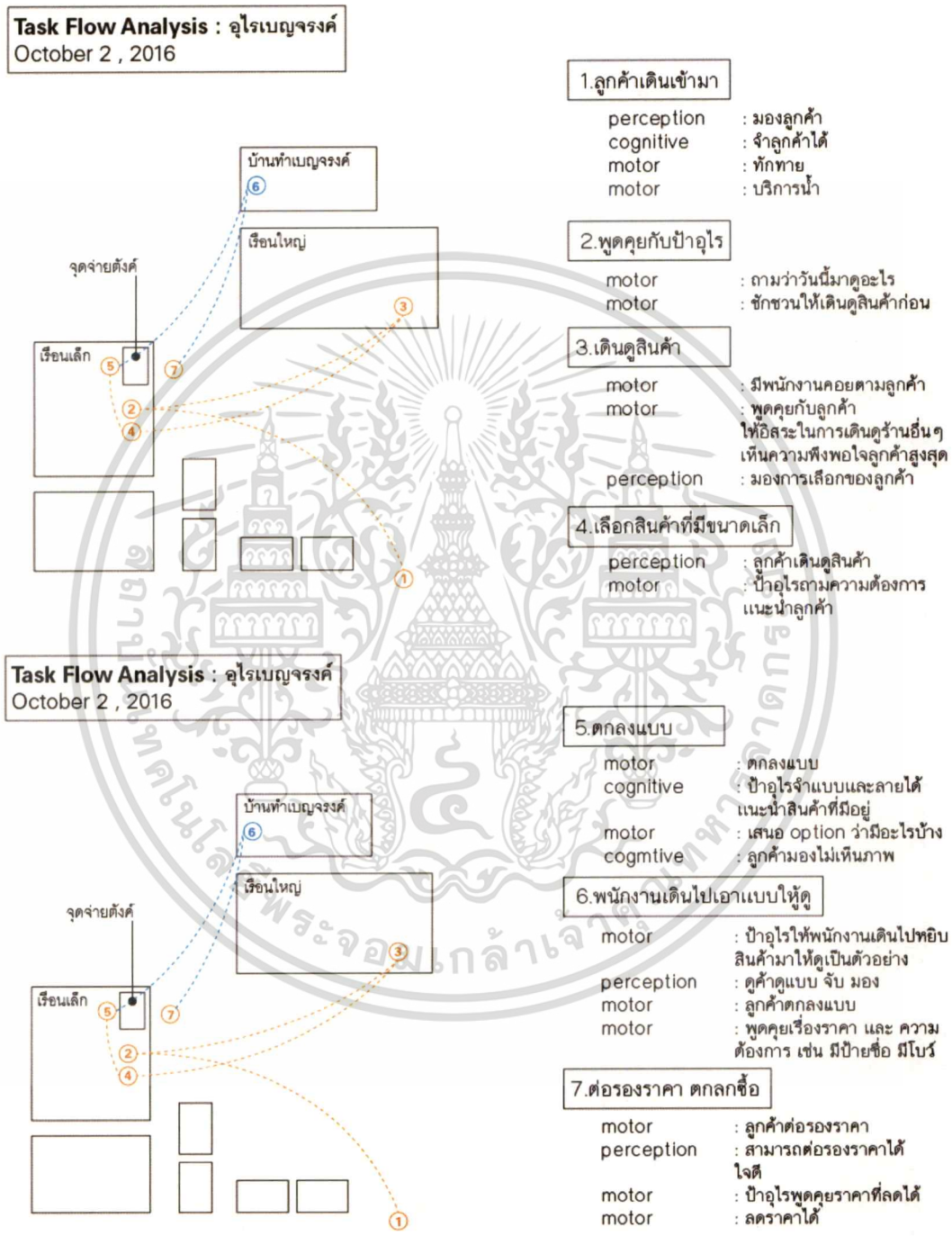
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

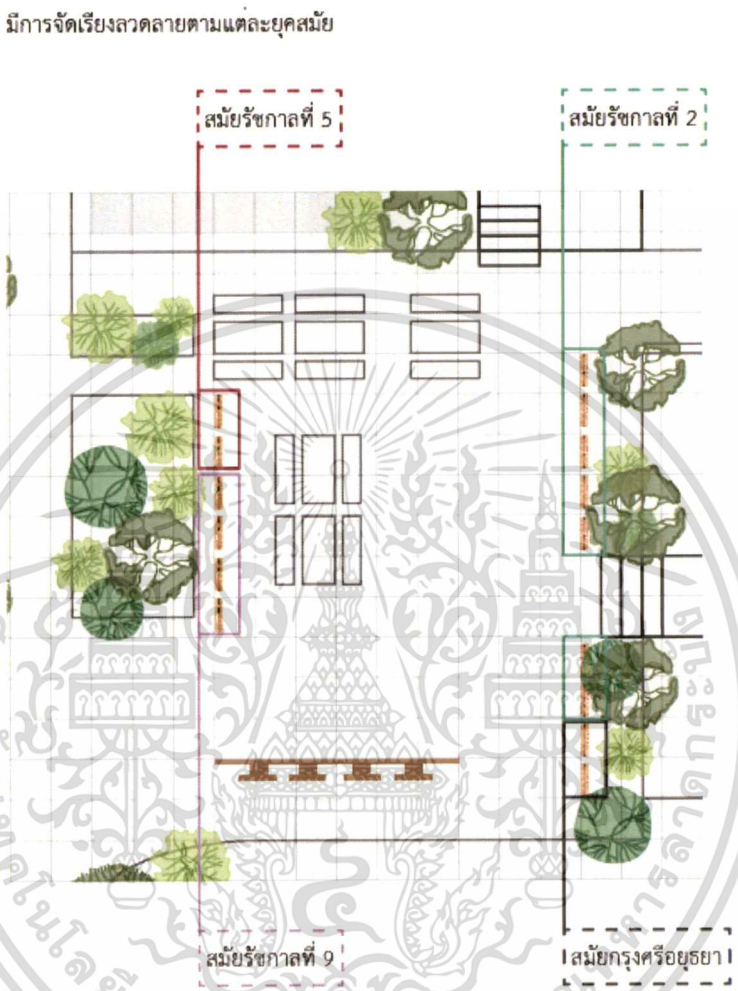
การวิเคราะห์พื้นที่

ภาพที่ 5.7 การวิเคราะห์พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางตำแหน่งชิ้นงานในพื้นที่ โดยเรียงลำดับยุคสมัยของลายเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.8 การวางตำแหน่งชิ้นงานในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

ขนาดชิ้นงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

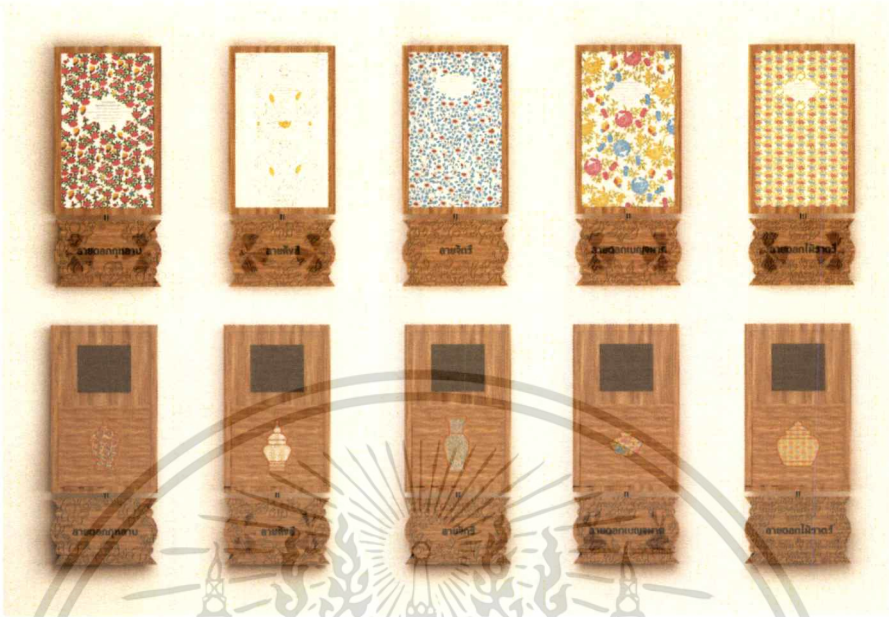
ขนาดชิ้นงานสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหาลวดลายเครื่องเบญจรงค์

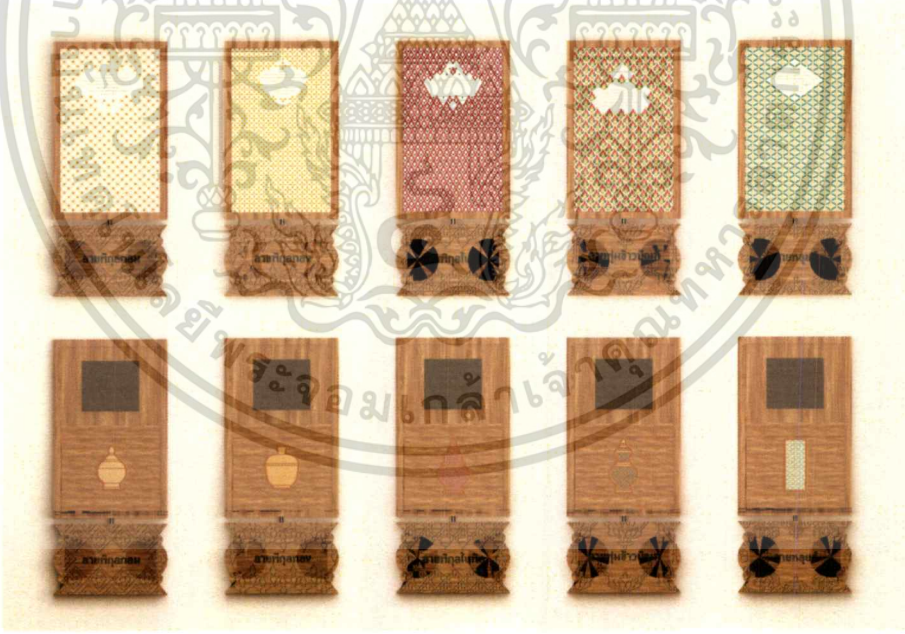

ภาพที่ 5.9 ขนาดชิ้นงานโชว์ลวดลายเครื่องเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

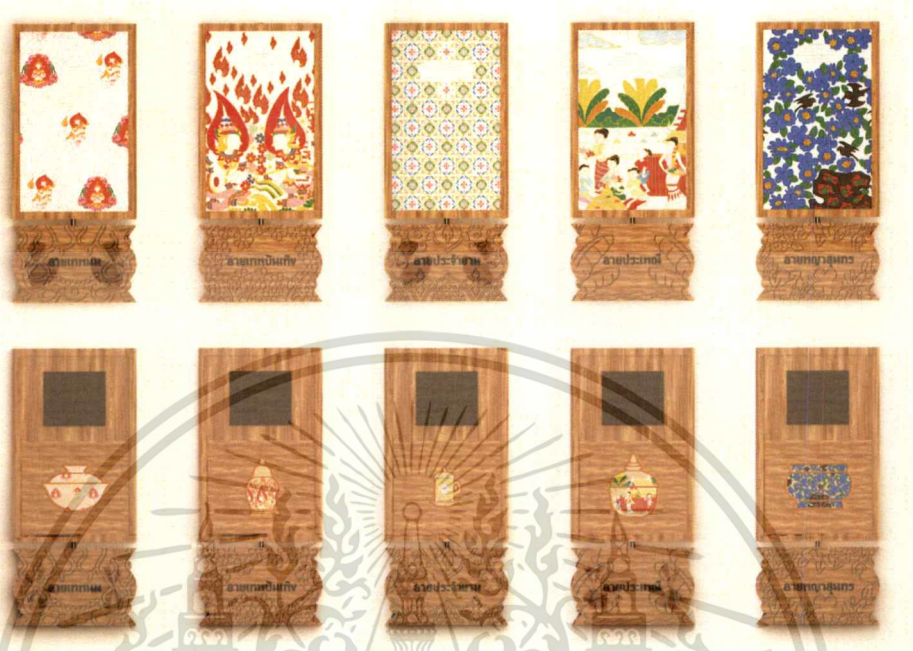

ภาพที่ 5.10 รูปด้านชิ้นงานโชว์ลวดลายเบญจรงค์ 1

ภาพที่ 5.11 รูปด้านชิ้นงานโชว์ลวดลายเบญจรงค์ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.12 รูปด้านชิ้นงานโชว์ลวดลายเบญจรงค์ 3

ภาพที่ 5.13 รูปด้านชิ้นงานเมื่อจัดวางลงบนพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดชิ้นงานสื่อในสภาพแวดล้อม เนื้อหายุคสมัยเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.14 ขนาดชิ้นงานโชว์ยุคสมัยเครื่องเบญจรงค์

ขนาดชิ้นงานของที่ระลึก

ภาพที่ 5.15 ขนาดชิ้นงานของที่ระลึก

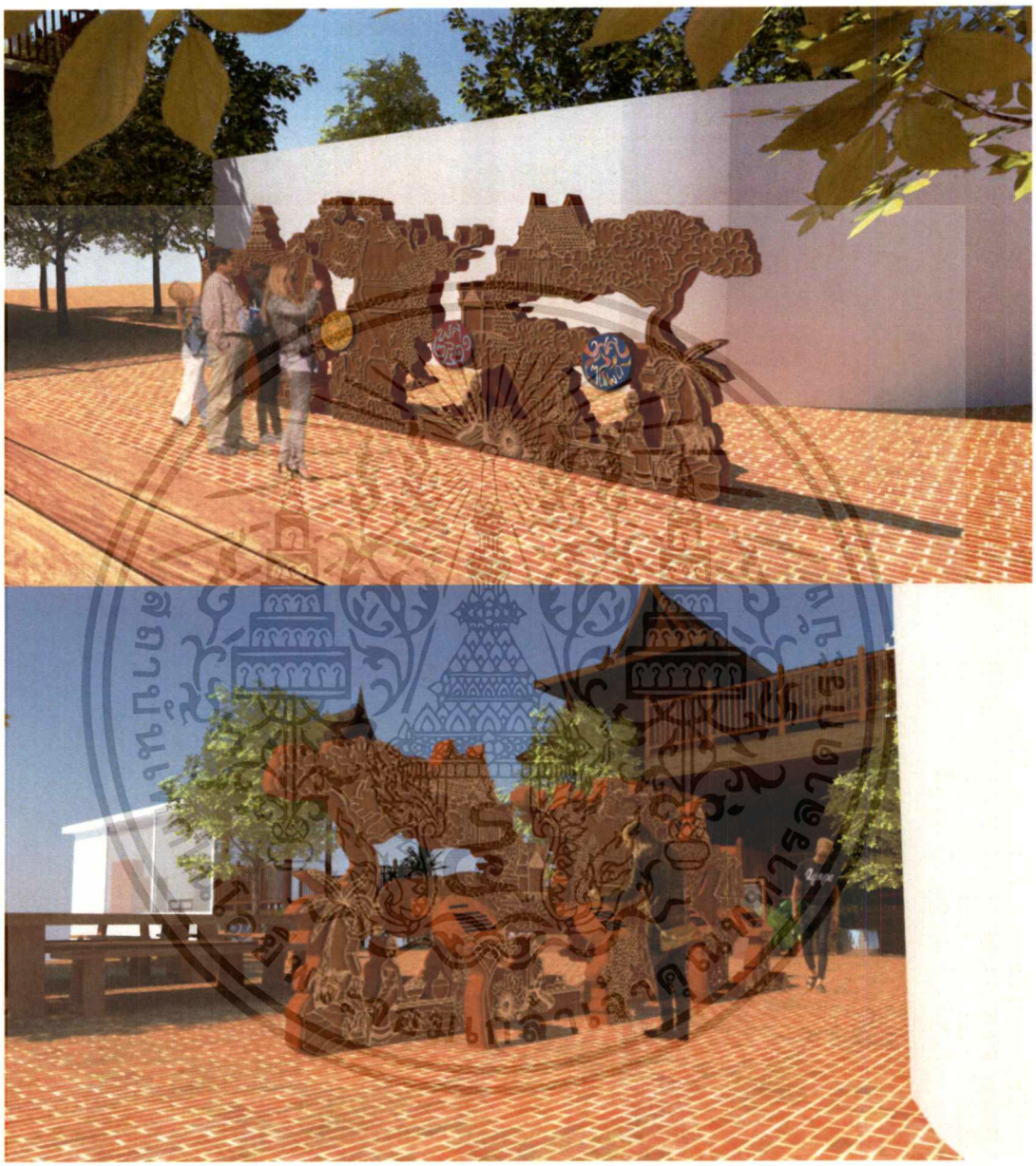
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

รูปภาพชิ้นงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.16 สื่อในสภาพแวดล้อม ยุคสมัยของเครื่องเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์

ภาพที่ 5.17 สื่อในสภาพแวดล้อม ลวดลายเครื่องเบญจรงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของที่ระลึก

ภาพที่ 5.18 ชุดจาน ของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.19 ที่ทับกระดาษ ของที่ระลึก 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.20 ที่ทับกระดาษ ของที่ระลึก 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอภิชนา แตงเอี่ยม
วัน - เดือน - ปี	14 เมษายน 2538
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	9/103 หมู่บ้านลลิลดินเดอะพาร์ค แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษา	โรงเรียนอมาตยกุล
มัธยมศึกษา	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
ระดับปริญญาตรี	ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม สาขาการออกแบบสนเทศสามมิติ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้